

Lehaja, izvešni ponudnik, vsak dan jutranje
Asilkega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se
pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne
Dr. Janko Vovk. Lastnik tiskarna Edinost.
enaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50, p
za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent.
osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih savodov
mm po L 2.—, Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.— Oglasi
naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica
sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Jan Hus in njegov pomen v češki zgodovini

V torkovi številki smo na kratko posneli članek v fašistovskem glasilu "Impero", v katerem je obsojal proslavljanje Jana Husa od strani češkega naroda. S tem svojim napadom pa je pokazal borbeni pisec, kako strankarska enostranost in strast zavajata človeka k nepremišljenim besedam in neveljavnim sodbam. Predstavljal je Husa kot cerkvenega reformatorja, ki da je prinesel le nesrečo za češki narod. Komaj pa je "Impero" zapisal to trditev, je že zašel v protislovje z njo, ko pravi: "Kolikor je morda Hus doprinesel k ustvarjanju češke narodnosti in postanku naroda, vendar ne more biti zato predmet praznovanega spoštovanja, ker ime Husovo ni dalo narodu nikesar drugega, nego bolezen, od katere se mora zdraviti narod sam."

Kako kričeče protislovje vidimo tu! Na eni strani trditev — seveda brezsmiselna, kakor hočemo pozneje pokazati — da je Hus pripomogel k ustvarjanju češke narodnosti, k postanku naroda, na drugi pa trditev, da je Hus dal narodu le bolezen! To je tako, kakor če bi sin zaničljivo govoril o svojem očetu, da ni nič storil zanj s tem, da mu je dal — življenje!

Sicer pa kaže trditev, da je Hus prispeval k ustvarjanju češke narodnosti, da je človeku, ki jo je napisal, zgodovina češkega naroda v Husovih časih popolnoma tuja, nepoznana dežela ter da piše o stvari, ki je prav nič ne pozna.

Hus je živel v razdobju od leta 1369 do 1415, v časih torej, ko je bila češka država na višku svoje moči in slave, središče evropske politike. Jan Hus je bil dvorni kapelan in spovednik na dvoru kralja Václava IV., sina najslavnejšega kralja češkega, Karla IV., ki je neizmerno pomagal obsežne kraljevine ter povzdignil državo do velikega gospodarskega, političnega in kulturnega procvata. Ustanovil je v Pragi svetovno Karlovo vseučilišče. Kot dušni pastir in spovednik na dvoru je imel Hus gotovo tudi velik vpliv na politične dogodke v tedanjih znamenitih časih češke zgodovine. Dokaz za to je, da je češki narod slavil dan Husovega spomina kot koledarski praznik, ki je bil odpravljen še le potem, ko je bil Jan Nepomukski proglašen za svetnika.

Trditev, da je Hus pomagal "ustvarjati" češko narodnost, je gorostasen nesmisel, zgodovinska neresnica, oziroma potvorba zgodovinske resnice. Če bi bil "Impero" zapisal, da je Hus deloval za narodni preporod češkega naroda, bi veljalo. Resnica je namreč ta, da se je Hus mnogo trudil s čiščenjem tedanjega češkega jezika ter da je narodu ustvaril pravopis, ki je podlagla tudi sedanjemu. Postavil je torej podlago in sredstvo za fenomenalni kulturni razvoj češkega naroda. V tem je njegova zgodovinska znamenitost. Zato slavi češki narod Husa tudi danes kot eno največjih figur v svoji zgodovini, kot velikega kulturnega delavca in ne kot cerkvenega reformatorja. Saj je ta narod po ogromni večini katoliški in učen svojci veri. Hus ni pomagal ustvarjati češko narodnost, pač pa je češki narod rodil Husa. Husa ne bi bilo kot take velike pojave, če ne bi bilo tedaj češkega naroda! To je zgodovinska resnica, ki jo pa pisec v "Imperu" ne pozna, ali jo hotoma prezira. Le tako se je mogel povspeti do gorostasne trditve, da bi moral češki narod mrziti Husa! Tako trditve odklanja tudi največji češki katolik, če je obenem pravi Čeh, ki pozna in zna ceniti delo Husovo za kulturni napredek in razvoj naroda. Da ni bil Hus tudi kulturni delavec, narod češki bi ga ne slavil kakor ga slavi. Ugotavljamo dejstvo, da tudi izrazito katoliška glasila češka niso napisala niti ene besede, ki bi žalila spomin Jana Husa kot velike pojave v češki zgodovini. Tudi protihusovi proslavi kakor taki ni bilo odpora, marveč je prišlo do konflikta med vladno in sv. stolico le zato, ker so državni činitelji oficijno sodelovali na slavnosti. V tem pogledu je veležnostno dejstvo, da parlamentarno zastopstvo katoliške stranke ni izvajalo nikakih posledic, da je ostalo marveč v vladni koaliciji, da je episkopat le proti temu, da bi se Husova proslava proglasila kot obvezen splošen naroden ali državni praznik. Ravno zastopniki katoliške stranke v vladni koaliciji želijo, da bi se spor poravnal mirno in zadovoljivo za obe strani. Pa tudi s takozvane svobodomiselnosti strani se oglašajo glasovi, ki želijo, da ne bi radi tega spora prišlo do skrajne posledice: da se ne sproži vprašanje ločitve cerkve od države; pač naj se natančno opredeli razmerje med cerkvijo in državo.

Zadnje vesti iz Prage poročajo sicer, da se je spor poostil vsled pastirskega pisma episkopata s protestom v gori označenem smislom. Nadejati pa se je, da bo to le prehodna vihra ter da pride vendar do mirne poravnave spora.

Strupeni članek v "Imperu" pa pomeni velik, neodpustno nepremišljenost še iz drugega razloga. Sramoti demokratično misel sploh s tem, da jo označa kot "opasnost na evropskem kontinentu" in se pri tem spozablja do trditve, da "pokvarjena češka mladina" proslavlja demokratsko Francijo. Žali torej češki in francoski narod na nezasiščen način. Obenem se je s svojim zasramovanjem demokracije postavil v nasprotje z vsem sodobnim civiliziranim svetom. "Impero" pa je zagrešil tudi — da se blago izrazimo — neodpustljivo nerodnost dejal: Jugoslovenci imamo 3 velika bo-

na škodo sedanje aktualne italijanske politike, ki gre za tem, da se med Čehoslovasko in Italijo ustvarijo čim najboljši politični odnosi in čim razsežnejši gospodarski stiki. Italijanski državniki se pač zavajajo, koliko koristi ji imela Italija — še posebno pa naš Trst — od takih stikov. Zato je članek v rimskem listu kakor moreča slana na dozorevajoči sad na polju. Češki narod se ne pušča žaliti. To je poizkusila že pokojna Avstrija. Ta zalet v "Imperu" je nerazumljiv tem bolj, ker je ta list glasilo stranke sedanjih italijanskih vodilnih državnikov.

Katoliška mladina pretepena v cerkvi
RIM, 19. (Izv. "Giornale d'Italia") poroča iz Napolja: Avv. Alessandro Gatta, predsednik Zveze katoliške mladine, sporoča, da bi se moral vršiti v nedeljo, dne 16. t. m. v Vico Equense kongres katoliške mladine. Kongres bi se moral otvoriti z božjo službo v cerkvi Mater božje. Podprefektura v Castellammare pa je prepovedala spreved po mestu. Na zborovanju je nekdo izmed kongresistov protestiral proti prepovedi. Tedaj je ostro ugovarjal neki fašist. Ko so se pozneje nahajali katoliški skavti v cerkvi, so fašisti pretrgali kordon karabinerjev ter vdrli v cerkev. Pretepli so vsakogar, ki jim je prišel pod roko. Kongres je bil prekinjen in karabinerji so odvedli v skupinah zborovalce na postajo, odkoder so se odpeljali domov.

Pred manevri na morju
RIM, 19. Danes ob 19. uri je ministrski predsednik Mussolini sprejel podadmirala Actona, načelnika generalnega štaba vojne mornarice, ki se nocoj vkrcal v Gaeti, da vodi pomorske manevre. Podadmiral je natančno informiral ministrskega predsednika o načrtu za pomorske vaje. Dodal je, da je duh mornarice izvrstno.

Poslanec okraden v vlaku
NAPOLJ, 19. Ker so se širile napačne vesti o napadu na poslanca Falbo, ravnatelja "Progresso Italo-Americano", je kvestura izdala poročilo, v katerem pravi, da je bil on Falbo okraden na progi Potenza-Napoli dne 17. in ne 30. julija. Poslanec ni bil narkotiziran. Ker mu je bilo vroče, je odložil jopič na klop ter zaspal. Ko se je prebudil, je ugotovil, da mu je iz žepa v jopiču izginila listnina z 2100 lirami.

Beg blaginjska z 800.000 lirami

Druha sleparja za 100.000 lir
NAPOLJ, 19. Tvrdba Isola Liri je pred nekaj leti nastavila kot blaginjska rag. Roberta Magnetta, starega 30 let. Lastnik tvrde je imel do blaginjskega veliko zaupanje. Pred nekaj dnevi pa je rag. Magnetta izginil iz svojega stanovanja. Lastniku se je zdelo sumljivo in je takoj pregledal blaginjo. Ugotovil je, da primanjkuje 800 tisoč lir v denarju in vrednostnih papirjih. Tatvina je bila javljena kvesturi, ki je izdala tirnico za Magnetto.

Poleg te ogromne tatvine je trgovske kroge vznemirila druga sleparija, ki jo je trpel trgovec Pasquale Lombardo. Pred nekaj dnevi se mu je predstavila neka oseba, ki se mu je izdala za nečaka nekega drugega znanega trgovca. Ponudila je trgovcu veliko količino blaga; trgovcu je privolil v kupčije in izplačal prodajalcu 100 tisoč lir na račun. Nekaj dni je trgovec čakal na blago, končno pa je uvidel, da je nalegel prebrisnemu sleparju; kajti blaga ni bilo od nikoder.

Stjepan Radić v Beogradu
"Jugoslovenci goreče ljubijo, lepo prepevajo in se hrabro bojujejo"
BEOGRAD, 19. (Izv.) Danes ob 7.30 se je povrnil v Beograd Stjepan Radić v spremstvu svoje žene in 14-letnega sina Branka, ministra Pavla Radića in bodoločnega državnega podtajnika v ministrstvu za socijalno politiko g. Krnjevića. Radića je sprejelo na postaji več njegovih prijateljev in radićevskih poslancev. Nastanil se je v hotelu "Paris".

Pozneje je obiskal vsa 4 radićevska ministrstva v spremstvu svoje soproge. Od 11.30 do 13. ure se je Radić mudil v zunanjem ministrstvu. Po sestanku z dr. Nintićem je Radić izjavil novinarjem, da se je razgovarjal z Nintićem o zunanjih politiki in o zasedanju Društva narodov. Jutri ob 10. uri se sestanejo vsi delegati za to zasedanje. Radiću je dr. Nintić izročil dnevni red zasedanja, ki ga mora do jutri proučiti.

Radić odide baje v Knjaževac, da obišče vodjo radikalne stranke Aco Stanojevića. V soboto zapusti Beograd, da se udeleži na Krškem polju proslave 352. letnice usmrtnice Matije Gubca.

Po sestanku z zunanjim ministrom je odšel Stjepan Radić v hotel "Paris", kjer je obdoval. Tu ga je posetila delegacija ženskih korporacij ter ga povabila, naj obišče gospodinjstvo šola v Janjinih. In res ob 14. uri se je Radić odpeljal v avtomobilu v Janjine; spremljali so ga dr. Maček, Krnjević in več novinarjev. Radić se je ogledal gospodinjstvo šola. Na prošnjo voditeljice se je dal fotografirati z učenkami. Ko so se seljaki zvedeli, da se nahaja v šoli predsednik HSS, so se zbrali v velikem številu pred šolo, da ga vidijo. Prišel je tudi neki muzikant ter pričel svirati srbsko kolo. Radić je bil tako navdušen, da je pričel tudi sam plesati kolo. Na seljake je imel kratak nagovor, v katerem je med drugim dejal: Jugoslovenci imamo 3 velika bo-

gastva: veselje, radost in poštenje. Mi, posebno Srbi in Hrvati, goreče ljubimo, lepo prepevamo in se hrabro bojujemo.

Po povratku v Beograd se je Radić podal v Hrvatski klub, kjer se je razgovarjal z radićevskimi ministri. Pozneje je izjavil novinarjem, da je zelo dobro razpoložen, da se je na sebi prepiral, da je sporazum trajen in da bo trajal, dokler bo živel jugoslovenski rod.

V ostalem ni v Beogradu ničesar novega. Papeški nuncij Pelegrinetti je obiskal danes Nintića. Razgovarjala sta se o konkordatu.

V soboto se vrne iz Karlovih Varov, oziroma z Bleda minister Maksimović, ki prinese ukaz o imenovanju državnih podtajnikov.

Pogajanja med HSS in bunjevci
SUBOTICA, 19. (Izv.) Zastopniki HSS se že delj časa pogajajo z bunjevci za skupno delovanje. Na drugi strani bi se tudi radikalni radi pogajali z njimi. Bunjevci so se razdelili v dve frakciji, izmed katerih ena odobrava sedanji režim, druga pa je za avtonomijo.

Zajedničkarski "Hrvat" v stiski
ZAGREB, 19. (Izv.) Danes bi morala iziti prva številka glasila radićevskih disidentov "Slobodna republika". List pa ni izšel in sicer radi tehničnih ovir. Zajedničkarski "Hrvat" bo baje primoran izhajati za nekaj časa le kot tednik, ker mu bo odpovedala tiskanje radićevska tiskarna. Dokler si "Hrvat" ne najde druge tiskarne bo primoran izhajati le kot tednik.

Napredovanje železnic v Jugoslaviji
BEOGRAD, 19. (Izv.) Postranska proga Novska-Dugo selo-Zagreb se izpremeni v glavno s tem, da se postavijo na tej progi moderne tračnice za velike lokomotive.

Zaključitev razstave v Splitu
SPLIT, 19. (Izv.) Jadranska razstava, ki je imela tako lep uspeh, se bo morala dne 25. t. m. zaključiti, ker rabi prostore državna realka, ki prične s poukom tega dne.

Pogajanja za odkup proge Gjevgjelija-Solun
BEOGRAD, 19. O pogajanjih med grško vlado in francoskimi lastniki delnic orijentalne železnice se doznajajo nastopne poudobnosti. Lastniki delnic so zahtevali 25 milijonov francoskih frankov in razen tega 60 milijonov francoskih frankov za obveznice, ki bi jih grška vlada morala istokotno odkupiti. Grška vlada je ponudila 15 milijonov s pridržkom, da odda reparacijski komisiji vse obveznice, ki bi se našle v rokah podanikov prejšnjih neprijateljskih držav. Grška vlada je odločno odklonila predlog orijentalnih železnic, naj se poveri posebni mednarodni komisiji kontrola nad grškim finansiranjem, kakor tudi nad upravo odkupljenih železnic. Grška vlada pristaja samo na to, da plača za obveznice orijentalnih železnic po 400 frankov, medtem ko zahtevajo lastniki po 700 frankov.

Grška vlada je izjavila, da bo pogajanja obnovila šele tedaj, ko bodo lastniki delnic in obveznic sprejeli grški predlog kot temelj pogajanjem in ko se bodo pisмено obvezali, da se ne bodo o prodaji pogajali z nobenim drugim. V Atenah smatrajo, da je ponudba družbe jugoslovanske kraljevine, naj odkupi železniške proge samo manever, s katerim hoče izvršiti pritisk na grško vlado, da bi odnehala od svojih zahtev. Francija skuša doseči, da bi se osnovala francoski konzorcij, ki bi upravljal progo Gjevgjelija-Solun, medtem ko se jugoslovenska država trudi, da bi se osnovala skupna jugoslovensko-grška železniška družba za to progo.

Obnovitev pogajanj za konkordat
BEOGRAD, 19. Vprašanje obnovitve konkordata z Vatikanom se reši v septembru, ko se zopet začne pogajanja. Jugoslovanska delegacija odpotuje v Rim že v prvi polovici septembra. Ker je večina vprašanj v glavnem že rešena, je verjetno, da bo prišlo do sporazuma in da bo konkordatna pogodba podpisana v prvi polovici oktobra.

Dr. Čilić zopet na svobodi
ZAGREB, 19. Iz tukašnjih komunističnih krogov se doznava, da je bil iz Jugoslavije izgnani komunist dr. Čilić izpuščen v Italijo na svobodo in da gre sedaj v Nemčijo, odkoder se namerava zopet vrniti v našo državo.

Znižanje železniških tarif
BEOGRAD, 19. Prometni minister Radović je izjavil novinarjem, da se 1. septembra t. l. zniža železniška tarifa za prevoz potnikov in blaga za 25 do 30 odst.

Nov pastirski list proti Janu Husu - Mno-gostevilni shodi in protesti

PRAGA, 19. Čehoslovaski škofje so izdali nov pastirski list, ki vsebuje mnoge ostre napade na sedanjo vladno in indirektno tudi na predsednika republike. Pastirski list temeljuje in zagovarja postopanje papeškega nuncija msgr. Marmaggijs. Kot razlog za nastop nuncijev se navajajo: protikatoliški značaj Husovega praznika ter svečanosti v Pragi in na deželi, pri svečanostih prečitani manifesti, oficijelna udeležba vlade in predsednika kot glavarja republike, razobešanje husitske zastave na Hradčanih in še mnoge druge stvari. V tem vidi pastirski list bojno napoved husitizma proti rimskokatoliški cerkvi. Škofje izrečno naglašajo, da uvažujejo avtoriteto predsednikov in da goje spoštovanje do republike.

Pastirski list so podpisali vsi čehoslovaski škofje, za Slovaško kardinal bratislavski Bertran. Na Slovaškem so ga duhovniki prečitali po vseh cerkvah, na Češkem preteklo nedeljo in ponekod ga bodo prečitali prihodnjo nedeljo. Pastirski list je med Čehi izzval vihar ogorčenja.

PRAGA, 18. Pastirski list naglašajo:

Katoliška cerkev je tolerantno pustila vsakemu njegovo prepričanje, oboja pa vsako nedostojno agitacijo na javnih shodih in prireditvah ter protestira proti zlorabi uradnih mest in odgovornih korporacij za propagando proti katoliški cerkvi. Čehoslovaski katoliki so zvesti pristaši republike, so spoštovali svojega glavarja kot predstaviteľa republike, toda niso mogli dovoliti, da se jim jemlje, kar je božjega. Katoliki Češke in Moravske so si svesti svoje naraščajoče moči ter ostanejo vztrajni v odporu proti verskemu husitizmu.

BRATISLAVA, 18. Po vseh slovaških cerkvah je bilo večeraj prečitano pastirsko pismo čehoslovakega episkopata, ki v temeljnih točkah veli:

Nagli odhod papeškega nuncija msgr. Marmaggijs iz Prage na dan Husove svečanosti je zbudil splošno pozornost ne le v republiki, marveč tudi v inozemstvu med vsemi katoliki. Slavnost je bila namenjena predhodniku reformacije XVI. stoletja, torej bojevniku proti najvišji cerkveni avtoriteti, katero oblast je ustanovil sam Kristus z besedami: "Ti si Peter skala..." Ta protikatoliški značaj proslave Husovega praznika se je pokazal tudi po oficijelnem zastopstvu vlade in z razobešenjem rdeče zastave s husitskih kelihom na sredi na gradu Hradčani.

Že pri pogajanjih o določitvi glavnih praznikov je sv. stolica vlado opozorila na to, da se s proglasitvijo praznika Jana Husa kot učenika in mučenika obenem pokaže protikatoliški značaj tega praznika, ker je Hus bil nasprotnik cerkve. Sv. stolica ima za dolžnost braniti in varovati njej izročeni "zaklad vere". Pastirski list je dalje za to, da se med državo in Vatikanom sklene sporazum, kakor so ga že sklenile sosedne države in zlasti hvali načrt konkordata, kakor se ima skleniti med Jugoslavijo in Vatikanom. Škofje protestirajo proti temu, da bi bila država izvor vsega prava, protestirajo proti temu, da se z najvišjega mesta zanika nadprirodni izvor božjega sina, odceno njegovo vtelesenje.

PRAGA, 19. S pastirskim listom je izbruhnil na Češkem neizprosen kulturni boj. Ljudska stranka je priredila v nedeljo v Pardubicah protestno zborovanje, ki se ga je baje udeležilo okoli 50.000 vernikov, po večini žen, ki so ogorčeno in ostro demonstrirale proti zahtevi socialističnih strank po ločitvi cerkve od države. Nemški katoliki, okoli 5000 po številu, so se zbrali na romarski božji poti na hribu Marije Snežne pri Teplicah. Tudi oni so protestirali proti Husovemu prazniku, poslali so vdanostno brzojavko papežu in celo katoliškemu zborovanju v Stuttgartu na Nemškem.

Socialistične in druge napredne stranke organizirajo velikanski odpor proti ofenzivi ultramontanizma na Češkem.

Založba ljubezni v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 19. V Sepsizengyogyu se je sinoči dvajset letna Ana Valensik, hči bogatega veletrgovca, podala na stanovanje svojega bivšega zaročenca o-rožniškega poročnika Munteana in ga ustrelila iz neposredne bližine. Nato je dekle obrnilo orožje proti sebi in si prestrelilo lobanjo. Imenovani oficir je Ani Valensik obljubil, da jo bo poročil. Pred 14 dnevi pa jo je zapustil.

Atentat na predsednika In podpredsednika bolgarskega sobranja

Izgon bolgarskih komunistov iz Francije
PARIZ, 19. Okolu 40 bolgarskih komunistov je napadlo večeraj v ulici Champs Elysees predsednika in podpredsednika bolgarskega sobranja Čuleva in Vanzova. Posredovala je policija, ki je aretirala dvanajst napadalcev. Ti bodo najbrž že danes izgnani iz Francije.

PARIZ, 19. Radi večerajšnjega atentata na predsednika in podpredsednika bolgarskega sobranja je bila sklicana na policijskem ravateljstvu važna seja. Policijski ravnatelj in načelnik urada za nadzorovanje tujcev sta sklenila, da se bo postopalo proti napadalcem najstrožje. Odobreni so bili tudi primerni ukrepi, da se v kali udusi agitacijo inozemskih komunistov v Franciji. Tekom večerajšnjega dne aretirani bolgarski komunisti pridejo takoj pred sodnijo. Po prestani kazni bodo izgnani iz Francije.

Poljski tisk o potovanju ministra Skrzynskega po Ameriki

VARSAVA, 19. Zunanji minister Skrzynsky se je povrnil iz Amerike. Listi naglašajo, da je Skrzynsky s svojimi predavanji po Ameriki dosegel velik uspeh. V ameriških finančnih in političnih krogih je zbudil veliko zanimanje za politično in gospodarsko življenje na Poljskem. Brezdomno bo delovanje ministra Skrzynskega v Ameriki utrdilo prijateljske odnose med Poljsko in Zedinjenimi državami.

Sionistični kongres na Dunaju

Zborovanju prisostvujejo vsi diplomatski zastopniki

DUNAJ, 19. Večeraj je bil v "Konzert-hausu" odprt 4. sionistični kongres. Radi bojazni, da bi motili zborovanje hackenkreuzlerji, so zastražili poslopje močni policijski oddelki. V diplomatskih tribunah so zavzeli prostor diplomatski zastopniki. Otvoritveni govor je imel voditelj sionističnega gibanja dr. Weizmann. Za njim je govoril predsednik izvršilnega odbora Sokolov, ki je orisal razvoj sionističnega gibanja v Palestini od zadnjega kongresa do danes. Izjavil je, da se je prebivalstvo v Palestini podvojilo. Ravnotako zaznamuje poljedelstvo v Palestini velik napredek.

V imenu avstrijske vlade je pozdravil kongresiste minister dr. Resch. Naglašal je, da je delo sionistične lige izredno velikega pomena ne samo za Žide, temveč za vse narode.

Končno je predaval dunajski rabin dr. Chajes o sionizmu kot svetovnemu problemu. Kongres se je zaključil z židovsko himno.

Letalska nesreča

CURIH, 19. Večeraj ob pol 20. sta v bližini Wangesa trčili dve letali v višini 200 do 400 m ter padli na zemljo. Vozila sta dva učenca vojaške letalske šole. Aparata sta razbita, voditelja pa ubita.

V 17 urah iz Innsbrucka v London

INNSBRUCK, 19. V kratkem se otvori zračni promet med Innsbruckom in Londonom. Uporabljala se bodo letala imenoma nemške družbe, ki bodo preletela imenovano črto v 17 urah.

Sporazum glede konsolidacije belgijskega dolga

LONDON, 19. Agencija Reuter je prejela iz Washingtona: Med delegacijama Zedinjenih držav in Belgije je bil dosežen popoln sporazum glede konsolidacije belgijskega dolga.

DNEVNE VESTI

Strankarska podležanost

V prošlem tednu sta se podala g. Matko Crljenica, upravitelj posojilnice v Puli, in pa g. Ivan Stari, glavni urednik "Istarske Rijeci", v Benetke po važnih opravkih. Medpotoma pa se jima je dogodila nesreča, da sta se oba telesno poškodovala tako, da sta morala v bolnišnico. To je vsekako žalosten dogodek. Spričo take nesreče sočustvuje vsak človeško čuteči človek, pa naj je ponesrečenec političen prijatelj ali drugomislehen. Drugače pri "Pučkem Prijatelju", ki ima sicer vedno na jeziku krščanska načela — ljubezen do bližnjega. Tudi to priliko je izbral za strupen napad na oba ponesrečenca. Veseli se nesreče, ki je zadela sočloveka. Menda želi, da bi jima bila rana — še večja! Tako podvajanost čustev se more pričakovati le od pokvarjenih ljudi, ki jim srce ne pozna usmiljenja.

Čujemo, da hoče g. Stari — čim se povrne — sam odgovoriti na te napade v "Pučkem Prijatelju": kratko, jedrnat, brez demagoškega zavijanja in laži. Dalje pa se ne bo prerekal, ker je uverjen, da ne bi imel naš narod nikake koristi od tega. Vedno se je izogibal prepira in mržnje, kar more tem lažje, ker ni — v razliko od "Pučkega Prijatelja" — odvisen od nikakih visokih pokroviteljev. Na vsak način je prežalostno, da so v našem ljudstvu ljudje, ki hočejo biti vzgojevalci ljudstva, a je v njih podvajanost čustev tolika, da nimajo spoštovanja niti pred nesrečo in ki ne morejo mimo nobene prilike, da ne bi sočo-

veka napadali in sramotili. Tudi tuja nesreča jim je dobro došla za izbruhe njih podvajanosti. Tudi ta sramotni slučaj priča, kdo so tisti, ki zastrupljajo medsebojno življenje v našem ljudstvu.

Iz urada Pol. dr. "Edinost" v Trstu
Nabori letnika 1906.

Posebna izdaja uradnega vojaškega lista objavlja naborni red in navodila za osebne pregledne in novačenje mladeničev letnika 1906.

Ministrstvo je določilo, da se bodo naborne operacije za novince letnika 1906 vršile od 1. septembra t. l. in se zaključile 5. marca 1926. Potemtkrat, z dnem 30. avgustom t. l., morajo biti zaključeni nabori letnika 1905. Redne seje nabornih svetov in one mobilnih komisij za uvrstitev v vojsko vpisanih novincev letnika 1906 se bodo vršile nepretrgoma od 24. septembra 1925. pa do 15. februarja 1926, izvešni nedelavne dneve.

Predstavitel mobilnih komisijam je obvezna. Radi tega se označa za neobojljivost, ako se kdo ne predstavi. Oni, ki imajo pogoje, da se morejo potegovati za mornariški nabor, se bodo morali javiti pristaniški oblasti najkasneje do 21. sept. 1925; od zaslug odvisi njihov izbris iz liste novačenja na kopnem.

Mladeniči rojeni 1906. in tudi oni prejšnjih letnikov, ki niso bili vpisani v nabornih listah — da se izognejo zakonom kazenskih ukrepov — morajo prosi za vpis v liste pri županstvu one občine kjer prebivajo.

Vpisancem, ki zato prosi, se preskrbijo sredstva za potovanje k sedežem nabornih komisij in tudi za povratek ako je sedež oddaljen preko 20 kilometrov. Vpisanci, ki bivajo v

Vesti z Goriškega

kozmetstvu, se morajo predstaviti kr. diplomatskim ali konsularnim oblastem.

Voi novinci, ki se uvrstijo v vojsko tvorijo eno kategorijo, da zadostijo vojaško dolžnost; izjema je le za one ki imajo pravico do skrajšane preselne službe na tri mesece.

Naborni sveti in mobilne komisije — ob prihodnosti konvencionalni pregled — bodo tudi ugotovili sposobnost vsakega novince, v katero vojaško enotico naj se uvrsti in kakšno specifično službo naj opravi.

Takele ugotovitve imajo namen nabaviti okolišnim vojaškim poveljstvom elemente med katerimi z lahko izbira in dodeljuje raznim korom. Seveda dodelitev lahko se ne bo ujemala z sklepom izrečenim od nabornih organov.

Naborni vpisanci, ki so opremljeni z dokazili dovršenih licealnih ali tehničnih študijev ali katerega drugega enakovrednega zavoda ali celo višjih študijev in če niso to okolnost prijavili ni potrebno; da na dan nabora predložijo pri naborni komisiji, vloge, njenemu predsedniku ali pri mobilnih komisijah posebne pismene vloge: novinci bodo — po izvršeni pregledbi — pušeni na dopust dokler ne določi vojno ministrstvo njih vpolike pod orožje.

Fr. N. — Nabrežina: Ni nam nič 1) znanega, da bi bilo dosedaj kaj sklenilo o izmenjavi kron privatnikom, ki so jih naložili pred zasledbo v današnji Jugoslaviji. Najbrž ne bo to vprašanje sploh nikdar rešeno. 2) Druga vprašanja nismo se rešili.

N. N. — Vipava: Za Vas velja isto kot za Fr. N. — Osrednje tajništvo.

Izpitni za občinske tajnike: se bodo vršili za prefekturah v Trstu in v Vidnu v dneh 9. 10. in 11. decembra t. l.

Društvene vesti

Slov. ak. društvo „Balkan“. Danes ob 20.30. uri redni sestanek. Na dnevnem redu je tudi predavanje. — Ob 19. uri odborova seja. — Tajnik.

D. K. N. Tommaso. Danes ob 18. uri redna odborova seja. Udeležba vseh odbornikov obvezna. Vsi se v prostorih „Prosvete“ Corso Garibaldi 31/I. — Tajnik.

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE

(Uradno poročilo III. in IV. sestanka)

Odkodnina sodnikom: Za tekme na igriščih „Vala“ in „Adria“ je določen sodnik kot odkodnina znesek 5 lir, za igrišča izven Trsta pa elektivni potni stroški več 5 lir.

Opozorilo društvom in članom: Člani S. S. ne smejo soditi nobene tekme, ako niso določeni od S. S.; le v slučaju, da so naproseni od kakega čana T. V. ali O. S. V. smejo v nujnem slučaju voditi tekme. Nadalje naprosamo vsa društva, da čimprej udeležijo svoje igralce, da jim bo mogoče delovati in nam dati priložnost se tehnično izpopolnjevati, kar bo bilo gotovo v korist društvom pri prvenstvenih tekmah.

Društva, ki želijo sodnike, naj se obrnejo do T. O. N. najkasneje do petka zvečer. Vodstvo.

T. V. nogometa: V slučaju, da gospod Pertot J. in Guštin D. se ne udeležita prihodnje izredne seje, katere se vrši v petek, naj se smatra za izključena.

(T. V. H.)

Turneja za targo S. U.: Odobri se končno tekmo z dne 15. t. m. med M. D. P. - Trst in M. D. Zaria. Izid 2:1 v prid M. D. Zaria. — Zavrne se priziv M. D. P. - Trst.

Tečaj za hazena - sodnike: V ponedeljek dne 24. t. m. ob 20.30 v prostorih M. D. P. Trst (Corso Garibaldi 31, I.) se vrši tečaj za hazena-sodnike. Opazarja se na točnost.

Izvanredna seja: Danes točno ob 21. uri izvanredna seja T. V. H. v navadnih prostorih. Ker so važne točke na dnevnem redu, je dolžnost vseh članov, da se seje udeležijo.

Hazena.

15. VIII. u Crkvenici. S. K. Olymp: Sokolsko društvo br. 1 - Zagreb. 4:3 (3:1).

16. VIII. u Opatiji. S. K. Olymp: Z. S. K. Viktorija, Zagreb. 3:3 (3:1).

Na Veliko Gospu gostovala je hazena Olympia u Crkvenici, gdje je igrala s hazenom zagrebačkog Sokola, koju je tukla sa 4:3 po silje nadmoćne igre. Olymp je bio u svakom pogledu nadmoćniji te je zaslužio mnogo veću pobedu; spriječio ga je u tome nemogućni sudac, koji je upravo napadno sudio u prilog sokolicama, tako da je Olymp istupio iz igrališta 5 minuta prije svršetka iza kako je sudac priznao nepravilni gol, pucan iz vratarovog prostora. Olymp si je stekao simpatije ondane publike, premda nije mogao razviti svoju uobičajnu igru. Sudio je g. Bosner od J. H. S.

Drugi dan se igralo sa hazenom Z. S. K. Viktorije. Momčad Olympia je nastupila nešto umorna od prijašnjeg dana, te nije pobijedila kako je to po igri zaslužila. Osim toga bila je Viktorija počinca Gršetičevom od H. S. K. Concordije, reprezentativnom vrataricom Zagreba.

Gošće nisu predvale osobito igru, osim vratarice, koja je pokazala svoje veliko znanje, premda je morala pred disponiranim navalom domaćih tri puta kapitulirati. Navala i obrana su osrednje. Ističe se jedino centerica svojom temperamentnom surovom igrom.

Domaću su bile u prvom poluvremenu dobre, su kasnije pustile osobito navala, koja je ustalost predvala kombinacijom dosta dotjerano igru. Halvesi se drže previse delenzivo kod back je igrao bez prigovora. Utakmicu je vodio g. Mandić od S. K. Olympia.

Iz tržiškega življenja

Se o zločinu na Montebellu. Preiskava, ki jo nadaljuje policija o strašnem umoru na Montebellu, je privedla do nekaterih novih odkritij, ki morda utegnejo mnogo pripomoči k rešitvi zagonetnega dogodka. Sofer, ki je bil priča krvavi tragediji in ki ga je policija iskala, se je končno sam javil na kvesturi, kjer je baje podal važne in podrobne izjave. Varnost na oblast pa iz posebnih virovov hrani njegove izjave v strogi tajnosti; celo njegovo ime je zamolčala, kar je pač povsem umljivo, ker bi sicer odprla pot prevneti in nezaželeni časnikarski radovednosti.

Včeraj predpoldne se je vršil pogreb Russicha; udeležili so se ga sorodniki in znanci po-

kojnika, prisostvovala pa mu je precejšnja množica radovednežev.

— Iz Nemčije v Indijo v čolnih iz kavičev. Te dni je došel v naše mesto mlad nemški sportnik, ki potuje v lahkem čolnu iz Nemčije v Indijo. Karel Schott — tako je ime pogumnemu potniku — se je odpravil na drzno potovanje v Neuburgu na Bavarskem, svojem rojstnem kraju. V lahkem, zložljivem čolnu iz kavičev, ki tehta z vsjo opremo vred kakih 34 kg. je prebrodil Donavo, Gardsko jezero, Mincio, Pad in došel po 38 dnevem potovanju v Benetke. Iz Benetke je obrnil svoj čoln, ki je tudi opremljen z jadrom, proti Trstu in je došel tu sem v enem dnevu. V kratkem bo Schott nadaljeval svoje nenavadno potovanje; objadral bo vzhodno obal Jadranskega morja do Grčije in bo plul dalje ob obali Male Azije skozi Sueski prekop in Rdeče morje v Perzijski zaliv do glavnega mesta Indije. Ta proga znaša okoli 16.000 km. Schott upa, da bo dokončal svoje drzno potovanje, ako ga medpotoja ne doleti kakšna nezgoda, v 18 mesecih. Pogumni sportnik potuje čisto sam; do Benetke je imel spremljevalca, ki se je pa kmalu na veličal samotnega in nevarnega potovanja. Schott ne potuje prvič na ta način. Leta 1922 je prijadral Donavo do Črnege morja in je došel v 6 mesecih, v katerih je prepotoval kakih 4000 km. v Rusijo. Leta 1923 je v drugič preplul Donavo in Črno morje do Carigrada, skupaj kakih 5000 km. v 5 mesecih. Lansk leto se je v tretjič spustil po Donavi do Carigrada, prejadral Bospor, Marmarsko morje in plul ob maloazijski obali do Egipta. Potoval je vedno v lahkem čolnu iz kavičev, ki ga v slučaju potrebe, ko ne najde pripravnih vodnih poti, lahko zloži in nosi na hrbtu. Potovanja, ki jih je Schott že napravil, ga utrjujejo — in menda upravičeno — v nadi, da se mu bo tudi drzni „raid“ v Indijo popolnoma posrečil. Vsekakor značilno za njegova podjetja je, da Schott ne potuje mogoče za kako stavo, temveč le iz sportnega nagiba.

— Čuden objem. Včeraj zjutraj je bil preplavljen z avtomobilom rešilne postaje v mestno bolnišnico 30-letni zidar Ivan Furlančič, doma iz S. Odorico in Valle v Istri. Mož je bil precej hudo ranjen na levi roki; prerezane so mu bile tudi nekatere kite. Ranjenec, ki so ga sprejeli v kirurški oddelki, je povedal, da ga je predinočnim, ko se je vrnil nekoliko pozno domov, žena pričela živahno objemati. Ker je v svoji goreči ljubeznivosti pozabila odložiti nož, s katerim je pravkar lupila jabolka, ga je pri objemanju nehoti porezala po roki. — Če je res, kar je Furlančič povedal, o čemer pa močno dvomimo, se bo mož v bodoče pač skrbno varoval vročih objemov svoje boljše zakonske polovice.

— Nezgoda pri delu. Pri delu v prosti lukji je 24-letni mehanik Marijan Bracciopoli včeraj predpoldne prišel po nesreči z desno roko pod verigo pri vretenu žrjava ki mu je docela zmečkala srednji prst. Ponesrečenec je bil preplavljen v mestno bolnišnico.

— Dolgoročna služkinja. Predvčerajšnjim je bila aretirana 19-letna služkinja Ana K., ker je svojčas ukradla gospe Francich, pri kateri je služila v Kolonji št. 5 za 800 lir perila in oblek. Ker se je podjetna Anica skrivala pod izmišljenim imenom, se bo morala ob svojem času tudi za to zagovarjati pred sodiščem.

— Odmevi aretacije mednarodne tatinske tolpe v Genovi. Pred kratkim je policija v Genovi odkrila in zaprla dobro organizirano tolpo mednarodnih tatov, ki je razvijala svoje delovanje v različnih italijanskih letovisih, predvsem v beneškem Lidu in v Viareggio. V Benetkah so pripadniki te tolpe izvršili več velikih tatvin, ki so jim donesle za okoli 120 tisoč lir plena. Istotako pridno so se udeleževali v Viareggio, kjer so pokradli za 50.000 lir dragocenosti; navadno so kradli v luksuznih hotelih in gosposkih vilah. Poizvedbe policije v omenjenih krajih so pokazale, da so imeli zlikovci svoje pomočnike tudi v Trstu. O tem je bila takoj obveščena tukajšnja policija. Predvčerajšnjim so policijski organi izvršili hišno preiskavo v stanovanju 33-letne poljske Zidinke Berte Nussbaum in 17-letne Rože Freidemberg iz Odeze, ljubice 29-letnega krojača Izidorja Weler, tudi iz Odeze, enega izmed najpodojetejših članov tatinske tolpe, ki je bila aretirana v Genovi. V stanovanju omenjenih žensk so policijski organi našli in zaplenili 4 dragocene zlate ure, 3 zlate verižice, 2 zlati tobačnici in mnogo raznovrstnih dragocenosti, kakor prstanov, gumbov, ženskih veriž, uhano, kratavatih igel in zaponk z briljanti itd. Ker ženski nista vedeli povedati, kako sta prišli do teh dragocenosti, sta bili aretirani in odvedeni v zapor. Zaplenjene dragocenosti so očitno sad tatinskih podjetij zlikovske tolpe, aretirane v Genovi.

Vesti iz Jugoslavije

— Nov diplomatski ukaz. V ponedeljek je bil podpisan nov diplomatski ukaz, po katerem je generalni konzul v Kairu Dobričev; Siviloksić imenovan za generalnega konzula v Rimu.

— Jugoslovenski novinarški fond. Minister prosvete Vukičević je novinarjem izjavil, da je v budžetu ministristva prosvete postavko za novinarški penzijski fond od 25 tisoč Din zvišal na 250.000 dnarjev.

— Začetek šolskega leta: Dr. realka v Ljubljani. Razredni (ponavljalni) izpiti se bodo vršili po razporedu, ki je bil pismeno dostavljen prizadetim učencem. Nizji in višji tečajni izpiti pričnejo dne 1. septembra ob 8. uri. Prijava k sprejemnemu izpitu za prvi razred je v nedeljo 30. avgusta od 9. do 12. ure; sprejemni izpit pa prične v sredo 2. septembra ob 8. uri. Vpisovanje učencev iz drugih zavodov za II. do VII. razred je v torek 1. septembra od 10. do 11. ure. Vpisovanje zavodnih učencev in tudi onih, ki so napravili sprejemni izpit za I. razred, je v četrtek 3. septembra ob 8. uri v razredih, v katere spadajo.

— Drž. žensko učiteljske v Ljubljani. Razredni (ponavljalni) in dopolnilni izpiti se bodo vršili dne 29. in 31. avgusta, zrelostni izpiti pa od 1. do 4. septembra. Vpisovanje v dekliško vadnico je 4. septembra, ob dneva od 10. do 12. ure. Kandidatke morajo prinesiti k vpisu zadnje izpričevalo.

— Drž. moško učiteljske v Ljubljani. Razredni (ponavljalni) in dopolnilni izpiti se bodo vršili od 25. do 28. avgusta, zrelostni izpiti in sicer pismeni dne 1. septembra, ustni pa 2. in 3. septembra. Vpisovanje v vadnico in v I. letnik bo dne 5. septembra ob 8. do 10. ure. K vpisu v višje letnike mora prinesiti vsak gojenec zadnje letno izpričevalo.

Naročajte in širite

„EDINOST“

— Občinske volitve. Po mnogih drugih občinah na Goriškem, ki so jočale pod komisarjskim jarmom in v katerih so se v poslednjem času vršile občinske volitve, pride končno na vrsto tudi občina Opatjeselo. Furlanska prefektura je namreč razpisala občinske volitve na drugo nedeljo meseca septembra. Prebivalci občine Opatjeselo so sprejeli z velikim zadoščenjem vest o razpisu volitev, saj je predstavljalo komisarjenje strašno breme za to itak siromakšno občino. Upajmo, da je dolga nevolja, v kateri je toliko časa živela občina Opatjeselo, obrodila vsaj en koristen plod: da bodo opaki občinarji nastopili pri predložitvi volitvah složno in edino ter s tem preprečili, da bi jim zopet pod kako pretvezo narinili občinskega komisarja.

Sedaj preostajajo na Goriškem menda samo dve slovenski občini, ki jočita pod komisarjskim jarmom: mesto Idrija in prijazni kobariški trg. Uverjeni smo, da bo tudi v teh dveh slučajih furlanski prefekt upšteval ljudsko voljo, pa ne spletkovitih elementov, ter da razpiše tudi tam v najkrajšem času občinske volitve. Potem bo komisarjski jarem težil samo sv. Gorico, toda ta si ga je pošteno zaslužila, ker niso znali nje malekosti sinovi primerno skrbeti zanj.

— Goriške ceste. Bosta menda že dve leti temu, odkar smo na ravno tem prostoru poročali o žalostnem stanju goriških cest. Že več kot dve leti se nahajajo goriške ceste v mučnem položaju, da ne vedo, komu pravzaprav pripadajo: ali državi, ali pokrajini ali občinam. Sicer je prevzela za čas te negotovosti varuštvo nad njimi pokrajinska uprava. Ali kakor povsod drugod, tako tudi v danem slučaju varuh nikdar ne skrbi in čuva njemu v oskrbo izročene imetja tako, kakor bi skrbel zanje dober gospodar. Zato ni prav nič čudno, da kažejo goriške ceste vedno bolj svoja suha rebra in da se zarezujejo v njihov nekdanj krogolčni obraz vedno bolj globoke brazde. Gorje onemu gospodarju, kateremu bodo po izvršeni klasifikaciji (v državne, pokrajinske in občinske ceste) izročene v refo in oskrbo, kajti potrošiti bo moral ogromne tisočake, da jim zopet povrne prejšnje okroglo lice. Pa že sedanje slabe in zanemarjene ceste stanje naše občine ogromne svote denarja. Pokrajinska uprava tega namreč od naših občin ogromne prispevke za vzdrževanje cest, ki stane ogromne svote denarja, kar tvori vr velikih dobičkov za številna podjetja. Je že skrajni čas, da se izvede klasifikacija goriških cest, ker potem bodo, naše občine same skrbela za svoje ceste in sicer tisočkrat bolje in strožje ceneje.

— Vrtovin. (Sagra. - Solska prireditelji „Mladina“). V soboto, 15. t. m., na praznik Marijinega Vnebovzeta, so praznovali Vrtovinci svoje „sage“ ali opasilo. Ljudstvo je bilo dopoldne v cerkvi in tudi popoldne pri litanijah, zlasti pa pri „ta sladkem“, mnogo, kar se je tudi pričakovalo, je štrkljeval ni bilo, ali vsaj toliko ne, kakor včasih, kar se je sicer tudi pričakovalo, pa ne želelo.

Popoldne pa so vrtovinske mamice pod odprtim in milim nebom nekaj nestropno in pričakovalno in netično si želele — videti namreč prirediteljev svojih malčkov, ki so se že pred letom prvič in dobro izkazali. Obisk prireditelje, ki je v vsakem oziru dobro uspeš, je bil velik, posebno s strani ženskega sveta, kar se mora še posebej poudariti. Spored prireditelje je bil dovolj dolg in pester — in tudi bolj; nas kakor lansko leto, kar more izključno slovenske obiskovalce takih prireditev gotovo zadovoljiti. Igrici „Zaklad“ in „Luknja v prtu“ sta bili podani dovolj gladko, le govorili so vsi sodelujoči pri obeh igrah prehitro. V igri „Zaklad“ sta bili dobro maskirani dve deklici, ki sta igrali moški vloge; marsikdo med poslušalci morda niti ni mislil na to, da sta gota lahkovernega krčmarja — deklici in ne fanti. Čustveno prednašana je bila Hildina deklaracija „Kmetijski hiši“ (Gregorčič), le da je deklaratorica gotove besede preveč podarjala. Posebno pa je vsem navzočnim ugajalo petje ženskega zbora, v katerem so bili sami izbrani glasovi in ki je zapel par ljubkih, tudi precej težavnih pesmi, od katerih je „Cicibana“ na zahtevo občinstva ponavljal. Zelo je ugajalo stroguemu uspehu precizno izvajanje, odklikovala pa sta se zlasti dva glasova (alt male Hilde in sopran — menda njene sestre). V splošnem je napredek od lanskega leta v igri in petju očiten; vsa čast gosp. učitelju. — Med odmorji je dobro udarjal vedno požrtvovalni tamburaški krožek Bralnega in pevskega društva iz Dobravlj, ki je — kakor sem slišal — sodeloval pri skoro vseh dosedanjih šolskih prireditvah v okolici in ki sodeluje že prihodnjo nedeljo (23. t. m.) pri šolski prireditvi v Dobravljah; to pa je tudi prav, saj v taki šolski mladini mora vsako društvo gledati le svoje bodoče agiline člane in članice. In tudi s tega stališča so te šolske veselice hvalevredne; iz njih diha res naša, še nepokvarjena mlada slovenska duša, ki mora tudi po šolski dobi ostati naša in nepokvarjena!

Ce se bomo vsi, ki so v to poklicani, trudili, da našo mladost prav vzgojimo, se gotovo ne bodo dogajali in niti ne predvidevali taki slučajni nepravde vzgoje, kakor se je predvideval neposredno pred šolsko prireditvijo v Vrtovinu, kjer je gotova „mladina“ pokazala svojo sliko z grožnjo, da veselilni oder podere, raji česar sta morala dva požrtvovalna vrtovinska mladenčica celo noč strážiti nedolžne deske!

Vrtovinci! Če že v sedanjih razmerah — radi odsotnosti večine starih članov — ne morete obnoviti svojega, nekdanj agilnega društva „Vinograd“, bodite vsaj tisti, ki ste se ostali, tudi brez društva trezni in pametni, da tako vsaj pripravite temelj, na katerega bodo današnji malčki postavili svoje prosvetno društvo! — Branko.

— Prvačina. V nedeljo dne 30. avgusta prirediti tukajšnji „Dramatični krožek“ veliko veselico z izbranim vsporedom, katerega glavna točka je „Ljudski igrokaz z petjem v petih dejanjih in z uvodom „Mladi gozdar“ — ki je prosto dramatiziran po izvirem romanu „Mladi gozdar“, spisanem po Sotkem trnmošču in ki je leta 1924 izšel že v tretji izdaji kot priloga koledarju „Goriške Matice“.

Mladi gozdar, ljudski igrokaz s petjem v petih dejanjih in z uvodom, je jako bogat lepih in priprosti prizorov iz ljudskega življenja, bogat prizorov, ki drže gledalca skozi vse igrto v dobrem razpoloženju. — Vsebuje skupno 53 prizorov v kojih nastopa 25 oseb z ulogami in 12 brez ulog.

Kot glavne osebe v igri so: Tone Sever sluga pri Mladem gozdarju. Mladi gozdar, Tine, posestnikov sin, Milka Zagričarjeva, hči, Zagričar, župan, Marijana, njegova žena, Hostnik, nadgozdar in Kozmek, berac.

Med najlepšimi prizori so prizori, ko Mladi, Mladi Gozdar, prvič vidi Mlako pri studencu, ko zajema vodo. Tam ju zasadi Sever in jima zapoje: Za svitkom pride venec, to priča ta studenec in solnce tud je priča, kar pravim ni od nič.

Nadalje prizor ko gredo fantje k vojakom in se Time s Simom radi županove Milke, zbeži od vojakov in pride klicati Mlako, naj mu objubi, da bo njegova.

— Ker ga ona odpodi, začne besneti, da ga slišijo orožniki in ga obstrele.

Nadalje ko Time iz maševanja zažge kočlo mladega gozdarja. Končno ko Marjana in Zagričar dovolita Mlademu gozdarju in Milki, da se vzameta.

Opazarja se, da redne igre je v rokah dramatiziranja samega. — Dramatični krožek Prvačina.

— Vrtolba Planinski odsek Sportnega kluba „Jadrana“ je napravil dne 9. t. m. „lepo uspešni izlet na Kucej (1299 m). Skupina „Planinskega odseka“ broječa 21 članov, je pokazala s tem prvim planinskim izletom, da razume cilje in smoter tega novega odseka. Vreme je bilo lepo, vročina je bila sicer huda, zato je pa bil ves trud obilo poplačen s krasnim razgledom. Opoldanski počitek v lepem trnovskem gozdu je dobro del našim planincem. Upajmo, da ta prvi izlet ne bo zadnji našega planinskega odseka.

— Z otelečih hribov. Ker se v vseh drugih časopisih večkrat oglašajo iz naše okolice, naj poročajo tudi „Edinost“, kako živimo in napredujemo. V prvi vrsti naj omenim napredek v kmetijstvu. Bavimo se najbolj z živinorejo in mlekarstvom. Posebno v mlekarstvu zaznamujemo lep napredek. V teku dveh let smo otvorili mlekarno v Plužnjah in Lazecu. V teku enega meseca se pa izvali nova mlekarna v Gorenjem Otaležu, ki so jo pa Dolenci Otaležani zelo nasprotni, za vzroke najbrž sami ne vedo, govori se pa, da radi tega ker so se za ustanovitev pobigale „te male glave“. Obeta se tudi druga nova mlekarna v Jaznah. Kmetije, le tako naprej! Zakaj v edinosti in v združenem delovanju je naša moč.

— S tolmarskega učiteljskega. Včerajšnje poročilo o izidu zrelostnih izpitov tolmarskih učiteljskih v Vidnu popravljamo sledeče: poleg v poročilu imenovanih so usposobljeni še sledeči kandidati:

Bizjak Alojzij (Kamenje, Petoče), Muznik Vera (Trenta), Krohne Pavla (Postojna). Isto voščilo tudi tem novim.

— Planinsko društvo v Gorici. Danes ob 8.30 zvečer odborova seja v prostorih Z. p. d. v Via S. Giovanni 7/I. Ker so na dnevnem redu važne zadeve, naj ne manjka nihče od odbornikov!

— Prihod novega goriškega podprefekta. V torek je prispel v Gorico novi goriški podprefekt comm. Scotti, ki je potemtakem našel še gorak stolek na goriški podprefekturi, katerega je istega dne zapustil prejšnji podprefekt marchese di Sini. O novem podprefektu ne moremo za sedaj še nitiesar drugega povedati, kakor da je mož že v letih (približno 50 let.) O njegovih drugih lastnostih nam bo povedal namreč njegovega delovanja in postopanja napram njegovim novim podložnikom, zlasti napram nam — goriškim Slovincem.

— Sv. Lucija. (Najvažnejše gorsko letovišče Novih pokrajin. Večerni koncert in njega jutranji odmevi). — Iz razbeljene furlanske nizine te vrže vlak sunkoma v treh, starih sunkih v baški sostok dolin. Ozkost srednje soške doline, zadušnost celega niza predorov in premalo razdobje časa ti ne da užiti osvetočujoče sile hlapov izviračih iz utmjenje Soče. Val nestrpnih popotnikov te vrže skozi ozko vežo železniške postaje v nevarno brenčanje avtobusov, taksirjev, motornih koles in zastarelo otepanje in sopihanje par vpreženih konj.

Sarenosi, kričavolet polnih oblačit med skupinami dreva in jasinami travnikov, Letovishtarke se sprehajajo po mehlem in po vlažni zemlji dišečem kolovozu na levem bregu Idrije, ki se meša s širino nasprotnne ceste in nad vodo viselih skal, z modrikastim vzduhom silnega ozadja Krna in podajočimi senčami kozmeriškega hriba.

Obilnost senc vodo rečnih barčic, navpičnih skal in neprestano pihanje vetra na postaji in po podobnih dolinah morda daje sv. Luciji pozimi vtis zimske do srca segajoče mrzle zapuščenosti. Toda sedaj poleti, ko mešan primerja vse to z razdeljenostjo tržaskih ulic in vali topote, valujoče iz Furlanije nad Gorico, so vse te senčne strani zimskega časa spremene v hladč brezdelen pokoj sv. Lucijske okolice.

Zato je pa tudi od vseh gorskih krajev najbolj preplavljena od letovisčarjev ravno sv. Lucija. Potaplja se v čisto prozorne valove Idrije, se za spremembo hladč z mrzlici, zelenkastim valovi Soče, brže gor in dol po vijugastem stopnišču vodečem v podmostno polmračno Sočico globel ali pa se izgublja v stezah nad vasio in blodijo po velikih zelenih nabrežjih okoli tihega Sv. Mavra.

Sedanje županstvo pod vodstvom župana g. Taljata pa tudi vsem privablja in uravnava ves ta tok miru in odhida želnega človečanstva. So sicer ti poskusi sv. Lucijskega županstva le prvi bi rekel obotavljajoči koraki k pravi, sistematični gojitvi takozvanega tujkega prometa, toda so vendarle dobri pred znaki umevanja in koristi takega ravnanja. Tako so nastavili po vseh stališčih priproste klopice, izboljšali poti in podobno. Obstoj izvrstnega domačega pevskega zbora in pa nekaj osnutke orkestra sta najbrže županstvu — ako se ne motim — priprnila misel rednih večernih koncertov. Preteklo soboto in nedeljo sta bila prva posrečena poizkusa. V nekoliko prepozem in zavlečenem trgu so se sicer glasovi zgubljali, ker pa je zbor izvrsten, je bil namen koncerta — nuditi glasbeno zabavo letovisčarjem — popolnoma dosežen. Ker je orkester igral razpoloženju publike primerne komade so prišli tudi plesalci, kar na trgu do svojega računa. Pa se maresklo je prišel do svojega razuma, ako bi hotel opisovati še nadaljajo, od koncerta le razdraženo ponizno željo cele množice letovisčarjev in domačinov po zabavi.

Omenjamo ta večerni koncert pri Sv. Luciji predvsem zato, da pokažemo koliko prizade-

vania umejo vložiti v Sv. Luciji za čimvečje razširjenje tujkega prometa v primeri z apetito, ki vlada v tem oziru v drugih krajih naših gor.

Ze same naravne krasote ter bližnja železnica in razpoložljivost drugih prometnih sredstev sta privabile toliko letovisčarjev zadnja dva leti da bo treba misliti prav resno na pomnožitev sob za oddajo v najem ter ureditev kopalnic ob Idriji in Soči. Pa tudi vreme bi moralo županstvo v prihodnjih letih navaditi večje vlijudnosti napram gostom.

— Dobravje. (Izlet domačega društva). — V nedeljo, 9. t. m., je priredilo naše „Bralno in pevsko društvo“ za svoje članstvo celodnevni planinski izlet na Trstelj (643 m), ki je je v vsakem oziru prav dobro uspeh. Vreme je bilo tekom celega dne prav ugodno: jasno, brez oblaka, le ozračje v daljavi nekoliko megleno, motno.

V prijetnem razpoloženju smo privozili s prvimi jutranjim vlakom v Dornberg, odkoder smo odkorakali skozi lepo, zgodovinsko znano sotesko „Zelezna vrata“ (turski bojil), po kateri vodi lepo izpeljana cesta, ki se vije zložno med dornberškimi vinskih griči, ki imajo krasno lego. Posebno lep pogled na te vinske gorice se nam je nudil iz višjih leg, ko so se nam zdeli zeleni vinogradi pod nami kot s pajčolanom zaviti v prozorne meglice in obsejani s prvimi jutranjimi, kot zlato rumenimi solnčnimi žarki. Pa dalje, dalje iz te soteske je segal naš pogled... Čavensko pogorje. Vipavska dolina, prelivajoča se iz sive v azurno in solčno barvo! V ozadju pa je naš sivi očiak in varuh prijazne dolinice — Kucej — zadovoljno kadil iz svoje pipe, čeprav ne dolgo, kajti solnce ga je kmalu zasvetelo — in prešno se nam je zasmejal — Pa kdo bi se tu toliko mudil, saj bo gori na vrhu še lepše! — Hitro naprej mimo starih hiš („Na goris“), kratek odmor, malo petja in igranja; še par minut in smo na vrhu „Zeleznih vrat“. Zavili smo po kolovozni poti po besedah prijaznega starčka, ki nam je govoril o neki „dragici“ pod Trsteljem, ki da izvira od „majpotopa“.

Komentarij k „razdejanju od majpotopa“, razgovori, smeh, in naprej mimo dečka na paši, mimo voličkov in kravic (kako se nam je zahtelo svežega mleka!), počasi navzgor. Pogled na še čisto devico — solčno Gorico — nekatere na čelu tako prevzel, da jim je nenkrat zmanjkalo potni... „Zaslji smola...“ Pa nič strahu, saj nam je Trstelj s svojim širokim, potlačenim klobukom že od daleč mahal v pozdrav. Kar brez steze smo jo vrezali na levo, par minut skozi nizko borovčje, pa smo vzklikali radostni na vrhu! Pod nami na jugu je baš zavezla kraška planota, posejana z ljubkimi vasicami, a tam pri Tržiču in izlivu „bistre hčerke planine“ se je zibalo naše obmorje Adrijansko... In Istra in v ozadju proti jugovzhodu menda bistriška ravan s Snežnikom... Nanos in zopet sivi Caven s Trnovsko planoto. Vipavska dolina živi pod nami — in steka se ta daleč v furlansko nizino, ki se zgublja v belem ozadju! Alpe! In triglavsko skalovje se veča v steklu daljnogleda... Malenkosten trud — a tolik užitek v prijazni planinski sapici!

Le prekmalu so nas mili glasovi zvonov v pavskih in kraških cerkva opozorili, da je poldne in da je treba oditi!

Povratak je bil domemben paš. Hitro smo bili ob vnožju Trstlja na kraški strani: vas Lip

Iz tržaške pokrajine

— **Telovadno društvo «Postojna» v Postojni** priredi v nedeljo dne 23. t. m. svoj običajni vsakoletni telovadni nastop združen z veselico. Spored: Telovadne točke: 1. Proste vaje moškega šolskega naraščaja. 2. Proste vaje ženske dece. 3. Proste vaje obrtnega naraščaja. 4. Proste vaje članov. 5. Proste vaje članic. 6. Orodna telovadba članov. 7. Skupna skupina. — Po telovadbi srečolov in ples.

Vesti iz Istre

— **Iz Kozine.** Dne 23. 8. 1925 priredi pevsko in balno društvo «Venec» veliko vrtno veselico s petjem, koncertnimi komadi, šaljivimi prizori itd. V vrtu g. Frana Dobrila se za isti dan preskrbi električna razsvetljava.

Izumiranje francoske grude

V zadnjih časih smo opetovano slišali, kako so nekateri francoski časopisi vznezmirili francosko javnost zaradi takozvane italijanske nevarnosti. V nekaterih južnih francoskih pokrajinah se namreč v izpraznjene vasi naseljujejo italijanski izseljenci. Ti izseljenci so po večini tudi kupci zapuščenih zemljišč, se torej stalno naseljujejo. Splošna tožba Francozov je tudi ta, da se Italijani težko asimilirajo, ali po naše bi se reklo, da se ne marajo raznaroditi Francozom v prid.

Največja nevarnost te «italijanske poplave» obstoja v tem, ker postajajo priseljenci obdelovalci in lastniki francoske grude. To je torej pravec razlašanje francoske zemlje na korist tujim priseljencem. Ako pomislimo na več ali manj prikrita aspiracije Italije na obmejne francoske pokrajine, kjer živi na stotine Italijanov, potem je umljivo, če se Francozi vznemirjajo zaradi zdaj samo številčne premoči rodovitnih sosedov; rodovitnost italijanskega naroda poleg stalno pojemajoče plodovitosti Francozov zamore resno zaskrbeti francoske rodoljube.

Ker postaja to vprašanje vsak dan aktualnejše in ker se italijansko in francosko časopisje v zadnjem času obirno bavi s to zadevo, je dobro, če si napravimo majhno sliko o tej francoski slabosti.

Dvoje važnih činiteljev povzroča takozvano izumiranje grude. Prvič pojemanje rojstev in drugič zapuščenje zemlje in beg v mesta.

Francija se je do Napoleona III. prištevala še med izrazito agrarne dežele. Še l. 1848. so prišli trije kmetje (ali kmetijski delavci) na enega meščana. V zadnjih petdesetih letih se je izvršil preobrat. Francija je postala industrialna in trgovska, kakaj danes je število meščanov in kmetov presseglo število kmetov tako, da je razmerje 1:1 že prekoračeno, ali z drugimi besedami, kmetje so v manjšini in sicer v znatni manjšini. L. 1881. so tvorili kmetje 48% prebivalstva, l. 1923. samo še 33%. Torej 61% prebivalstva je zaposleno v mestih ali v takih poklicih, ki niso v zvezi z obdelovanjem zemlje. Tako se Francija danes ne more več imenovati «kmetiška država», kakor je bila še pred 70 leti.

Sedanja kriza se pojavlja predvsem z naraščanjem neobdelane zemlje. Zemljo zapuščajo lastniki, ker ni kmetijske delavstva na razpolago. Deloma je temu krivo pojemanje rojstev, deloma pa slaba oskrba kmetijskih delavcev, katerim se še vedno godi slabše kakor delavcem v tovarlah.

Površina neobdelane oziroma neproduktivne zemlje je znašala l. 1910. skoraj 4 milijone hektarjev, med svetovno vojno preko 5 milijonov a l. 1923. 4 milijone 750 tisoč hektarjev, torej približno 800 tisoč hektarjev več kakor pred vojno.

Naraščanje mest na škodo dežele se razvija iz te-le statistike:

L. 1846. Prebivalstvo: 35.400.000; mesta 8.650.000, dežela: 26 milijonov 750 tisoč. L. 1911. Prebivalstvo: 39.600.000; mesta: 18.200.000, dežela: 22 milijonov 100 tisoč. L. 1921. Prebivalstvo: 39.200.000; mesta: 18.200.000, dežela 21 milijonov.

Ves minus, ki ga je vojna povzročila na prebivalstvu, je utrpela dežela; to nam dokazuje l. 1921.

Izseljevanje kmetijskega delavstva ima za posledico propadanje poljedelstva, prej obdelana zemljišča se izpreminjajo v senožeti in pašnike. Proizvodnja žita in sladkorja se manjša, zato narašča konsum mesa. Pred petindvajsetimi leti je Francija izvažala žito, saj je bilo posejanih 7 milijonov hektarjev. Danes uvaža Francija okoli

15 milijonov etov žita na leto, posejanih pa je samo 4 milijone hektarjev. Obstaja tendenca, da se to razmerje še poslabša.

Obnova po vojni poškodovanih krajev se vrši na stroške podeželskega prebivalstva, t. j. vstajajoča industrija je absorbirala kmetisko delavstvo, tako da so zrastle industrijska podjetja sredi dežele, ki zamažajo pridnih kmetijskih rok. Tako je tukaj gruda obsojena v večno smrt, ako ne bo priseljencev.

V kakšni krizi se nahajajo vsled tega posestniki, ni treba posebe omenjati. V času večje potrebe, kakor na pr. ob setvi, žetvi o. mlatvi spravijo komaj skupaj potrebne delavce, ki so po navadi njihovih sorodniki ali pa drugi posestniki, ki pridejo pomagat, da bodo tudi oni dobili pomoč v sili od današnjega «delodajalca». Tako se je v nekem slučaju zgodilo, da je podajalo mladitnici nekega posestnika pet malih sosednjih kmetov, med temi dva sorodnika pod pogojem, da bo tudi on prisločil njim na pomoč o potrebi, dalje dva trgovca iz tistega kraja (torej nekmeti), potem mežnar, en vrtnar, pismonoša, ki je bil tisti dan prost, neki rentir in štirje kmetijski delavci. In to pri plači od 20 frankov dnevno, posebej se prehrano.

Razumljivo je, da zapuščajo vsled takih razmer posestniki deželo ter se naseljujejo v mesta, kjer žive od prihrankov ali dohodkov svoje zemlje, ali pa se sploh več ne zmenijo za svojo zemljo.

Istočasno s propadanjem kmetstva izginjajo tudi podeželski rokodelci. Če umrje zidar, čevljar, krojač itd., ostane njegovo mesto prazno.

Za vsako malenkost bi treba v mesto, zatorej se rušijo zidovi, gniljevi podovi, pada udobnost in želja po mestu je vedno večja.

Tako ostajajo zapuščene hiše in gospodarska poslopja. Te «mrtnice» piše slabo vplivajo na ostale, ki so priča izumiranju vasi. Neki ugleden ekonom piše: Vasi na vzhodu polagoma izumirajo.

Njih agonija je več ali manj kratka. Sempatja se dobi kakšen del, ki se še upira smrti, toda taki okrajši se krčijo vedno bolj in bolj. To je pretresljiva resnica!

V nekem zelo rodovitnem okraju je kakih deset vasi, ki so obsojene v tako počasno smrt. V 50 letih je število prebivalstva padlo od 7.755 na 3.975. V neki vasi, ki je dajala na leto 24 vojaških novincev, je sedaj samo eden. In kadar ta novinec odhaja in prihaja, ga spremljajo z godbo in mu prirejajo svečanostne sprejemnice.

V petih okrajih (Yonne, Aube, Haute-Marne, Haute-Saône, Côte-d'Or) je bilo leta 1872. 1.550.000 prebivalcev, l. 1911. 1 milijon 370 tisoč, l. 1921. 1.250.000.

Danes ima Francija 3 milijone in pol hektarja zapuščene zemlje, tako da se je tudi pridelek krme znižal za 14 milijonov stoletov. Temu primerno je padlo tudi število živine.

Ti znaki propadanja ne samo francoskega naroda, ampak tudi njegovega bogastva, so prav resen opomin. V odljudene zemlje pa se naseljujejo italijanski pridni kmetje iz severne Italije. Ti oživljajo umirajočo grudo in so v stanu nadomestiti v mesta bežeče Francoze. Toda pri današnjem imperijalističnem naziranjih evropskih državnih organizmov povzroča to dejstvo ponosni Francozom velike skrbi.

Proti temu mirnemu zavojevanju pa ga ni takorekoč sredstva. Kako naj se Francozi zavarujejo proti onim, ki prihajajo na pomoč izumirajoči grudi? Ali naj se obdajo s kitajskim zidom in puste, da se zemlja izpremeni v puščavo. To je nesmisel, ki bi vse gospodarskim načelom v obraz. Ta proces se bo vršil dalje, ker je naraven, še taki ukrepi ga ne bodo mogli zadržati, vsaj za stalno ne.

Gospodarstvo.

OREHOVE TROPINE

Najboljša hrana za živino.

Znano je, da orehove tropine opitajo, kakor pravi Passen, prečče prav naglo in po njih dobe okusno in jedrnatno meso, pri govedu pa zvišajo množino in povečajo obremen dobroto mleka, to seveda pa le, če se pokladajo v primerni množini. Če se pokladajo te tropine v obliki meri, poslabšajo okus mleka, a tudi iz takega mleka maslo je mehko in sirasto.

Vsa krma, ki jo žival dobi, mora biti zadostna, in sicer:

1) glede množine in

2) glede kakovosti, t. j. žival se mora s kloro

nasititi in v klaji mora biti dovolj hranilnih snovi.

Ce se žival ne nasiti, ne more dobro uspevati pri drugače najmočnejši in najdražji krmi. V krmi pa morajo biti tudi vse potrebne hranilne snovi, in sicer beljakovine, tolstše, ogljikovi vodni (škrob, sladkor, lesna vlakna itd.) in rudninske snovi (apno, fosforna kislina, kuhinjska sol, kali, železo itd.) itd.

Vse te hranilne snovi imajo nalogo, da

1) telo reže in

2) telesu dajo silo v obliki toplote in telesne moči.

Precejšen del krme, ki jo dobi živalstvo

telo, služi le za nasičenje. Za nasičenje, t. j. za napolnjenje želodca in črev, je kmalu kaj dobro. V to svrhu in za proizvajanje toplote in sile v živalskem telesu navadno zadostuje doma pridelana krma.

Živalstvo, zlasti njegovi najvažnejši deli, in sicer mišičevje (meso), pa obstoji iz beljakovin, in če naj se ti deli telesa množijo in krepe, morajo priti v telo potom hrane tudi beljakovine, kajti živalsko telo potrebuje le iz beljakovinske hrane. Beljakovine so torej prave redline snovi v krmi.

Izkusnja nas uči, da z navadno krmo nimamo dovolj uspeha, in zato, po domače povedano, privedemo krmi približek. Ta približek pa obstoji v krmilih, ki imajo v sebi razmeroma veliko beljakovin. Krmila, ki imajo v sebi razmeroma veliko beljakovin, imenujemo močna krmila. Močna krmila so razno žitno zrnje, otrobi, krmilna moka, oljne tropine itd. Čim več ima kako močno krmilo beljakovin v sebi, tem rednejše je in tudi navadno dražje. Zadržaj pa ni vselej res. Umen kmetovalec bo pokladal poleg sena, slame, krompirja, pese itd. vselej le tisto močno krmilo, ki ga v njem beljakovine najmanj stanejo.

Otrobi so iz močno olesenelih in težko prebavnih lučin zrnja ter so iz večje ali manjše množine rastlinskega klica, ki je zavisna od načina mletve. Klej je sestavljen iz raznih dušnatih snovi (beljakovin), ki so le deloma prebavne. Sirovih beljakovin je v otrobih povprečno 14,5%, a prebavnih le 10%, t. j. 9,8%. Skrobna vrednost otrobov je po prof. dr. Kellnerju 426, to se pravi: 100 kg čistega skroba naredi v živalskem telesu tisti učinek kakor 426 kg čistega skroba. Po dr. Kellnerju se namreč redilna vrednost takega krmila popolnoma določi z njegovo vsebino skrobne vrednosti in prebavnih beljakovin. Kar se tiče tvorilne vrednosti beljakovin, je ta sicer že izražena v številu, ki pove skrobno vrednost, vendar so beljakovine nekaj posebnega zasn, ker jih pri tvorjenju telesnih sokov, mesa, mleka itd. druge hranilne snovi ne morejo nadomestiti. Beljakovine se morajo zato v tržnih krmilih draže plačati kakor druge hranilne snovi, in zato se je treba vselej posebej ozirati na množino beljakovin.

Gotova krmila, ki imajo v sebi dražljive snovi, so važna pri presnavljanju in za doseg posebnih učinkov v telesu. Tako so tudi pšenični otrobi na glas, da pospešujejo mlečnost, kar se je pa po raznih poskusih izkazalo za neresnično. Vrhutega otrobom kaj radi priimežajo razne manj vredne snovi. Pa ne glede na to sedanja cena otrobov ni primerna njihovi redilni vrednosti, in kmetovalec, ki more, prav stori, če namesto otrobov poklada kako drugo krmilo.

Govedo mora biti nasičeno, mora dobiti v krmi dovolj ogljikovih vodonov. V to svrhu ne moremo velikih množin cene slame, sena, pese itd. nadomestiti z drugimi dragimi krmili, moremo torej ta krmila pokladati, a če nam gre za beljakovine, ki jih pridene mo krmi v obliki močnih krmil, takrat izberemo krmilo, ki je najizdatnejše. V naših razmerah je na pr. 100 kg olinih (sezamovih ali orehovitih) tropin za 105 lir več vredno kot pa 100 kg pšeničnih otrobov po današnji ceni. Če pa upoštevamo v olinih tropinah še veliko množno silno redline in lahko prebavne in na zdravje izbornu učinkujoče tolstše, potem lahko rečemo, da je 1/2 kg olinih tropin kot močno krmilo in kot pridelek k ostali krmi toliko vredno kakor 1 g otrobov. Z olinimi tropinami bolje in ceneje krmimo, in vsak umen kmetovalec bo hranil, kjer ima priliko hraniti.

Vse to pa velja še prav posebno pri vzreji živine, kajti mlado govedo mora v prvem času in še dolgo potem dobro porabljati le beljakovine, in sicer take, ki mu prija. Beljakovin je več vrst, in tudi v krmi je med to ali ono beljakovino velika razlika. Beljakovine olinih tropin so odlično boljše in močnejše učinkujejo, kakor beljakovine otrobov. Če mlado govedo dobi preveč suhe klaje (sena, rezanice, plev itd.), se preveč raztegnejo tisti deli prebavil, ki so za prebavljenje lesne vlaknine in enakih snovi, in vsled tega imajo pri nas vsled takega napačnega krmiljenja naše goveje živali večinoma velike trebuhe in zato tudi vrte hrbe. Upoštevati je pa tudi dejstvo, da mi dandanes nimamo več prvotne živine, ampak polžatnjeno s pingavsko, algajsko, smodolsko itd. pasmo, ki je glede pravilnega krmiljenja še bolj občutljiva. Čim zlahtnejša je pasma, tem bolj gotovo mora živina v mladosti dobivati zadosti pravih beljakovin. Če živali omenjenih pasem ne krmimo pravilno, ne bomo imeli nikdar pravega uspeha, in zato

nikdar ne dajmo v slučaju neuspeha krivde paam, ampak našemu napačnemu krmiljenju.

Pa tudi odrasle živali pri nas vobče preveč bašamo s suho klajo, zato nimamo pravega uspeha in vrhute je naše krmiljenje tudi predrago.

Sezimo po orehovitih tropinah, da bomo imeli lepo živino. Dobe se pri «Slov. kmet. društvu v Gorici» in «Kmetijski družbi» v Trstu.

ZELEZO IN ŽELEZNA RUDA V JUGOSLAVIJI

Produkcija železne rude v Jugoslaviji je razvidna iz nastopne tabele (v tonah):

leto	Hrvatska	Bosna	vsa država
1919	122	196	318
1920	276	18.650	18.926
1921	423	15.317	15.740
1922	1744	50.487	61.231
1923	3707	240.780	244.487
1924	4900	320.138	330.119

Lani je znašala produkcija železne rude v Srbiji 4989 ton, v Sloveniji 92 ton, dočim v letih 1919. in 1923. ti dve pokrajini sploh nista producirali železne rude. Iz tabele je jasno razvidno, kako naglo je naraščala produkcija. Zlasti Bosna lepo napreduje. Večina železne rude se izvažata in tako vidimo abnormalni pojav, da izvažajo Jugoslavija železno rudo in uvažajo železo. Izvoz železne rude iz Jugoslavije je znašal l. 1920. (v tonah) 301, l. 1921. — 90, l. 1922. — 18.247, l. 1923. — 19.428. Za leto 1924. imamo statistiko o izvozu vseh rud skupaj, tako da količina železne rude ni razvidna.

(Dalje na IV. strani)

Miroslava Golja

Josip Ažman

poročena

Trst, 20. avgusta 1925.

MALI OGLASI

ZIVINOREJCI pozor! Otrobi, drobni in debeli kakor tudi krmilna moka se prodajajo najceneje v trgovini L. Cerne, Via Giulia 84. Oglejte si blago in ceno. 1161

POSESTVO z novo hišo, hlevom, 7 njivami na prodaj v Gorici. Krasna lega. Pojasnila daje Pertout, Gorica, Via Formina 2. 1162

KNJIGOVODJA korespondent, samostojen, z daljšo prakso, išče primerno mesto. Ponudbe na upravištvu pod «Kavca 20.000». 1163

KINEMATOGRAFIČNI aparat «Ika», popoln in vse pritlikale proda po nizki ceni Ing. Righi & M. Vidovich Trst Via Sanità 8 (vogal Via Porporella) 1165

13-14 LETNO dekle sprejme v trgovino Jančar v Divači. Istotam se sprejme služkinja za vsa hišna dela. 1164

KMETIJSKO DRUŠTVO V VIPAVI ima v zalogi izvrstno domače vipavsko vino. Cena: Namizno vino: Lir 230—250 desertno od 280 Lir naprej. 1144

GOSPODINJE in mlekarice! Pristno mleko v poljubnih količinah, dobite dnevno v mlekarni, via Raffineria 4. 1141

Briljante, bisere, dragulje

platin, zlato, inozemski denar, zobovje kupujemo za zunanje trdke in plačujemo po najvišjih cenah. — Kupujemo tudi zastavne listke

Portici di Chiozza št. 1, tretje nadstr.

Brezplačne cenitve v uradu in na domu.

Uradne ure od 9 do 13 in od 14.30 do 18; v sobotah od 9 do 15.

20 Corso Vitt. Emanuele III. 20

SLOVENC! V naši prodajalni dobite blago in izdelane obleke po najzmernejših cenah.

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govo ri slovensko. Slavec, via Gruba 29. 64

MARMOR za pohištvo, tlak, dekoracije, prevleke. Timeus & C. Gorica, Corso V. E. 85. 1061

HISNA, poštna, dobi dobro mesto pri odlični družini. Naslov pri upravištvu, 1154

KRONE po 2.35

plačuje

ALOJZIJ POVN, Piazza Garibaldi 2

prvo nadstropje

Pazite na naslov! (63) Pazite na naslov!

Županstvo Čepovan razpisuje

službo začasnega občinskega tajnika

Ponudbe ustmeno na županstvu. — Plača po dogovoru, nastop takoj.

ČEPOVAN, 13. 8. 1925.

Župan: ŠAVLE.

Stiskalnice za

grozdje in jabolka

Stiskalnice za tropine.

Mlatilnice in ventila-

torji za žito in vsa-

vrstni poljedelski

stroji pri 610

Ing. Righi & M. Vidovich

Trst, Via Sanità 8

(vogal Via Porporella)

Slovenci!

Kupujte vedno le parketni vosek

EXCELSIOR

ki ga izdeluje tržaška tovarna

M. de Volpi.

Najboljši in najcenejši vosek.

Dobiva se povsod.

Tovarna bleščočih voskov

M. de Volpi, Trst

Ulica Ferriera 43, tel. 26-86

V nedeljo 23. t. m. vsi v Postojno k telovadnemu nastopu

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

(130)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz rusčine prevedel Ivan Vouk.

Baron se je zdrnil, kakor da se je prebudil iz sna, in videl, da stoji na bregu nekdanje reke, v kateri pa je zdaj videl samo temno, stoječo vodo. Za opečni stebel je bil privezan čoln strinske oblike. Vsi trije so stopili vanj in se prepeljali na nasprotni breg, stopili v drevored, na katerega koncu se je dvigalo srednjeveliko poslopje; na temnem ozadju je bila zgrajba videti kakor ogromna granatna skala napravljena iz rdečega stekla. Pročelje se stalo na stebrih, ki so imeli obliko ogromnih kač, stoječih na repih. Pri vzhodu je na trinožnikih gorela smolnata tvarina, ki je razširjala poživljajoč duh.

Baronovo srce je močno in nemirno bilo, ko je stopal po stopnicah in vstopil v to tajnstveno bivališče, kjer se mu je zopet zdelo vse tako znano. Ko so prešli skozi dve neveliki sobi, ki ju ni bilo mogoče razgledati, ker sta bili skoraj popolnoma temni, so stopili v prostorno, okroglo dvorano s čudno opravo.

Razsvetljevala jo je višnjeva, močna, toda precej mehka svetloba; strop so nosili štiri veliki, masivni stebri safirove barve in zrak je bil prežet z nežno dišavo. Sredi sobe je bil velik bazen z vodo; na njeni površini so razprostrli svoje široke liste sivozelene barve vodne rastline z belimi cveti, podobnimi vodnim lilijam. Na nasprotnem koncu je visela zavesa iz kovinskih niti in tupatam so bile porazmešene kovinske mize in kovinski stoli.

V tem trenutku se je zavesa odgrnila, pojavila sta se dva človeka, ki sta se nizko priklonila gospodu Zerald in mu rekla nekaj besed z golčecim glasom v istem nepoznanem jeziku, ki sta ga baron in Tomilin že slišala. Oba sta bila še mlada, toda strašno suha in sta bila videti asketa; izpod višnjevega muslina stega turbana so jima viseli razmršeni lasje v dolgih strelah; izvzemši tega okrasa sta bila popolnoma gola. Gospod Zerald jima je podal roko in odgovoril nekaj besed, nakaar sta dvignila zaveso in spustila skozi popotnike.

Sosedna dvorana je bila še večja od prve in je očividno služila učenjaku za bivališče in delavnico. Na policah je bila porazmešena originalna knjižnica. V pestrem neredu pomežane si videl starinske zavoje papirusa, zaprašene in orumenelne pergamente, ilovnate plošče, svežnje skorje, vrste kovinskih ploščic, končno

stare knjige. Na kamenitih mizah so ležali instrumenti prečudne oblike, a iz nekaterih obsežnih omar so molele vreče, steklenice in skrinje razne velikosti. Na eni steni je visel velik kovinski krožnik, ki je bil pokrit s kabalističnimi znaki iz rdečega in črnega emajla.

Sredi dvorane, pri mizi, ki jo je razsvetljevala velika krogla stoječa na nogi iz slonove kosti in ki je razlivala okrog sebe višnjevasto luč, je sedel mož v beli obleki. Sodeč po njegovi dolgi bradi in plešasti glavi, je bil ta človek zelo star; na njegovem obličju pa ni bilo videti niti ene gube, a njegove poteze so izdajale veličasten mir. Oči nedoločene barve so žarele od mladeniške odnočnosti in silne volje, ki je zamogla ukrotiti in pokoriti sebi slehernega, ki bi se ji upal protiviti; težko je bilo vzdržati njih pogled.

Ko se je pojavil gospod Zerald, mu je podal roko in ga pozdravil v pristni angleščini v nemalo začudenje magovih učencev. Ko se je starec obrnil k njima, sta se mu spoštljivo in nizko priklonila.

Pripeljal sem ti dva svojih učencev, Balarama, in prosim te, da ju milostno sprejmeš; srčna sta in skromna. — Ju je priporočal gospod Zerald.

Naj bosta moja gošta, dokler ti želiš, — je odgovoril Balarama in ravnodušno pogledal Diomida Petroviča; ko pa je zagledal barona, so se mu oči

ustavile na njem. Zdrnil se je, stopil korak nazaj in vzkliznil začuden in razburjen:

Za pridobivanje sirovega železa in železnih rud obstojajo v Jugoslaviji visoke peči v Varešu (Bosna) 2 in v Topuskem (Hrvatska) 1. Produkcija sirovega železa je razvidna iz nastopne tabele:

leta	Topusko	Vareš	Skupaj
1919	—	1.202	1.202
1920	1070	4.874	5.944
1921	618	11.264	11.882
1922	1012	15.348	16.360
1923	1431	23.026	24.457
1924	2236	13.783	15.019

Dasi ima Srbija ogromen rudnik železne rude, je vendar l. 1924. produkcija sirovega železa znatno padla. Poleg tega uvaža Jugoslavija iz inozemstva velike množine sirovega železa. Tako je znašal uvoz sirovega železa l. 1920 — 4136 ton, l. 1921. — 8875 ton, l. 1922. — 9217 ton, l. 1923. — 11.301 tona in l. 1924. — 13.395 ton. Izvoz sirovega železa pa je znašal leta 1922. 3403 tone, l. 1923. pa 5885 ton. Splošno se lahko reče, da je industrija železa v Jugoslaviji preveč zanemarjena in da se bi lahko doseglo na tem polju večje uspehe.

Mednarodni šumarski kongres v Rimu. V maju 1926. bo v Rimu mednarodni šumarski kongres. Odbor za organizacijo že pripravlja vse potrebno za to važno prireditve. Inicijativa za ta kongres je dal mednarodni poljedelski zavod z namenom, da pride do veljave moderno šumarstvo v čisto praktičnem in realnem pogledu. Obenem s kongresom bo v Rimu tudi šumarska razstava in naučno-praktični izleti v najbolj zanimive kraje, kjer se goji šumarstvo. Udeleženci bodo imeli popust pri vožnji po železnici in morju tja in nazaj, kakor tudi brezplačno vse publikacije kongresa.

To in ono

Ako bi človek še enkrat živel. Pariški list „Le Soir“ je vprašal različne osebnosti, naj povedo svoje mnenje na vprašanje, kaj bi storili, ako bi morali še enkrat prirediti živeti. Poimenoval je odgovoril: Kaj vem jaz? Samo to rečem, da bi skušal dobiti na svoji poti tako dobre prijatelje, kakor ste vi. Pisateljica vojvodinja Rohan pravi: To je lep problem, ali kako naj se ve to, kaj bi se storilo? Ako premljujem, me zanesejo sanje v prijetne položaje, toda razum me pokliče k realnosti in iz energično gesto mi veli, da bi storila to, kar sem storila. Pesnik Miguel Zamacois je odgovoril: Ako bi prišel novo življenje, poznajavoč preživljeno, bodite prepričani, da bi napravil drugo izdajo, toda pregledano in popravljeno. Vrgel bi od sebe iluzije in se obdal s previdnostjo. Alfonz Franck, predsednik zveze gledaliških ravateljev, pravi: Delal sem pri svojem očetu, ki je bil krojač, bil sem trgovski potnik, zavarovalni agent, novinarski poročevalec, gledališki tajnik, ravnatelj in ustanovitelj gledališča in še marsikaj drugega. In ako bi moral prirediti od kraja, bi storil ravno isto. Julija Bartet, ugledna igralka, je odgovorila, da bi se oprijela z navdušenjem enake kariere. Slično so odgovorile tudi druge ugledne osebnosti. Polkovnik Sadi Carnot je izrekel svoje mnenje tako-le: Ne vidimo mi svojega življenja, marveč življenje vodi nas. Nič se ne more odtegniti posledicam podedovanosti in vzgoje. V starosti si delamo lahko očitke, toda le redki so slučaj, da bi se ljudem njihovo preteklo življenje ne zdelo kot edino, ki je bilo določeno in naloženo.

Mednarodni kazniški kongres in odprava smrtnih kazni. V Londonu je bil pretekli dni odprt 9. mednarodni in prvi povojni kazniški kongres, ki se ga je udeležilo 24 držav in čigar cilj je reformiranje kazniškega in kazenskega zakona. Na kongresu so poleg kriminalistov in policijskih ravnateljev zastopali tudi odlični pravniki, filozofi in politiki. Program zborovanja je zelo obširen in zdi se, da se bo kongres završil z uspehom. Tekom kongresa je bilo stavljenih že več pozitivnih predlogov, ki so bili sprejeti od večine navzočnih zastopnikov in katerih izvedba se ne zdi nemogoča. Seveda bo treba premostiti še marsikatero zapreko in težkoto. Tako se je večina delegatov izrekla za odpravo smrtnih kazni, ki je v veljavi še v večini evropskih držav, na Daljnem vzhodu in z malimi izjemami tudi po vsej Ameriki.

Zborovanju je pretekli dni predsedoval lord Haldane, ki je imel obširen govor o cilju in smislu zaporne kazni ter se izrekel za odpravo smrtnih kazni. Lord Haldane je med drugim naglašal, da če bi lajk vprašal pravnik o smislu kazni, bi najprej presenečen ugotovil, da si celo učenjaki v tem važnem vprašanju niso edini. Čul bo kopico nasprotujočih si teorij in na koncu bo manj vedel kot v začetku.

Glede pomena končnega cilja kaznovanja vsakega zločinca po državni oblasti si stojita nasproti dve naziranja, ki pobijata druga drugo. Po enem naziranju pomeni kaznen nastop družbe proti zločinu. Smatrajo ga je za osvetlo užaljene pravice in je zato pravilna izvedba principa, da se je treba za vsako krivico pokoriti.

Polnoma drugače je izdelana druga hipoteza. Kazen ima le tedaj smisel, če se uporabi za to, da se iz zločinca napravi boljši človek. Zadnji cilj je torej: ne maščevanje in tudi ne ustrahovanje s samim primerom. Kazen je treba zato vedno individualno določiti. Paragrafi morajo biti v toliko svobodni, da se sodnik pri določitvi kazni vedno lahko opira na osebnost obsojenega. Samo v tem slučaju bo kazen istovestno vzgojno vplivala.

V svojih nadaljnjih izjavah je se lord Haldane izrekel za drugo naziranje, poudarjajoč obenem, da je to z uporabo smrtnih kazni nezdružljivo. O problemu glede odprave smrtnih kazni vladajo že v večini držav različna naziranja.

Kongres je tudi razpravljala vprašanje škodljivega vpliva kriminalnih filmov na mladino. Iz neke statistike je razvidno, da so v Ameriki in v Evropi izvršili tekom enega leta nad 200 umorov mladi zločinci. Zločini so bili plod razgnete domišljije po kriminalnih filmih. Največ takih zločinov je bilo izvršenih v Ameriki, zatem v Franciji. Istotako so mladini silno škodovali nemoralni filmi. Na kongresu se je poudarjala potreba noostritve filmske cenzure, ki je v nekaterih državah zelo pomanjkljiva.

Življenje v New-Yorku. Ni stvari, o kateri ne bi Amerikanci vodili statistike. Radi tega ni čudno, da obstojajo zelo točne statistike tudi o mestnem in pristaniškem življenju v New-Yorku. Amerikanci so izračunali, da dovozijo v newyorško pristanišče železnice 75 milijonov ton blaga, ladje pa 40 milijonov blaga na leto. Vsakih 20 minut prihaja ali pa odhaja iz pristanišča velika prekomorska ladja. Z železnice prispe iz večje daljave vsak dan 300 tisoč potnikov. Iz predmestij pa vozijo železnice dnevno po 2 milijona ljudi zjutraj in zvečer. V New-Yorku dela 800.000 delavcev v 30.000 tovarnah. — Tvornice veljajo 2 milijardi dolarjev. V newyorških bankah znaša dnevni promet 830 milijonov dolarjev, letni pa 253 milijard dolarjev. V 1500 večjih hotelih stanuje vsak dan nad četrt milijona tujcev.

Justifikacija Gustava Ledererja. Iz Budimpešte poročajo, da je bil v soboto brez vednosti javnosti in popolnoma natihoma usmrčen nadporočnik Gustav Lederer, čigar zločini so vzbudili ogromno senzacijo. Pred justifikacijo je obsojenčeva žena, Mici Ledererjeva, ki je istotako obsojena na smrt, prosila državno pravdnishvo, da ji dovoli obisk moža. Prošnja je bilo ugodeno in tako sta se oba zakonca zadnjikrat sestala na dvorišču vojaškega sodišča v Margareteningu. Lederer je bil nato justificiran.

Kakor poročajo listi, je bila Mici Ledererjeva pri glavni razpravi zelo brezbržna in apatična in celo pri razglasitvi smrtne obsodbe ni trenila z očesom. Zadnje case jo je pa minila njena topost in ravnodušnost ter je baje zelo nervozna.

Zakaj se je ločil Kemal Paša od svoje žene? Latife Hamun, od katere se je ločil pred nekoliko dnevi predsednik turške republike Kemal Paša, je izjavila novinarjem, da se da njena usoda primerjati z usodo Jožefa Beauharnaisa. Kakor Napoleon, tak se je prepiral tudi Kemal paša, da ga žena ovira pri uresničevanju visokih načrtov. Zato je žrtvoval svojo ljubezve ambiciji Latife Hamun pravi, da neizmerno ljubi Kemal Pašo; ako bo srečen brez nje, ne bo nikoli preklinjal svoje usode. Posvetila bo vse svoje sile ženskemu gibanju na Turskem.

Z druge strani pa je izjavil Kemal Paša, da n'kakor ne misli, da bi se zopet poročil.

Samomorji v Berlinu. Preteklo nedeljo si je vzel v Berlinu osem oseb življenje, šest oseb pa je skušalo izvršiti samomor. Ko se je vrnil profesor Perizzelzins na dom, je našel v sprejemni sobi svojo ženo in taščo mrtvi. — Umorili sta se s plinom. Žena nekega zobozdravnika se je obesila, neki delavec pa si je prestrelil glavo. Radi nesrečne ljubezni si je vzel življenje neki 19-letni dijak. Nadalje so se zastrupili dva dva druga delavca in ena 51-letna žena. Od šestih oseb, ki so skušale izvršiti samomor, se nahaja v življenjski nevarnosti četvero oseb.

Zakonsko žoljenje na Kitajskem

Znano je, da se Kitajska zadnja leta naglo približuje civilizaciji in evropski kulturi, z druge strani pa se trdovratno drži nekaterih svojih starodavnih običajev. Med te običaje spada v prvi vrsti rodniško življenje. Kitajska rodina je nerazdeljiva enota ne le za poedine člane, nego tudi v političnem oziru. Oče je vse življenje oskrbnik in zastopnik vseh članov. Rodbina je sveta in trdna ustanova, na katero je Kitajec zelo ponosen. — Pred leti je izdal bivši kitajski poslanik v Parizu knjigo, v kateri razpravlja o družabnem življenju na Kitajskem. Med drugimi omenja, naj puste Evropejci Kitajce pri miru, kar se tiče njihovega rodniškega življenja. Takih nemoralnosti, kakor so na dnevnem redu v Evropi, zlasti v pariških krogih, ni na Kitajskem ne našli.

Med Kitajci naletimo v zakonskem življenju tudi na nenavadne in nam popolnoma nerazumljive običaje. Izraz „rodina je sveta“ je treba vzeti relativno. Kitajec ima običajno eno ženo. So tudi taki, ki imajo v hiši po več žen, ki jim pa služijo nekako tako, kot Evropejcu vprežena živina. Tujcu se zdi, da so te ženske pri njem uslužbene. Zlasti trgovci, veleposessniki in višji uradniki žive v mnogoženstvu. Kjer živi v eni hiši več žensk, se navadno prepirajo in lasajo, kakor je pač ženska navada. Zakon priznava seveda samo eno ženo, ki ima pravico do moževega imetja in imena, praktično pa nosijo možovo ime tudi druge, samo da so glavni ženi podrejene.

Fantje se ženijo še pred 20. leti, deklice pa pred 15. letom. Roditelji se pogode brez ženina in neveste kakor v kaki trgovski zadevi, pri zaroki in poroki ni nikake poezije, ne posebnih obredov. Roditelji najamejo kakega posredovalca, ki se informira o gmočnih razmerah dotične rodine in uredi vse potrebno za svatbo. Ko je vse v redu, se napotijo k proroku. Če ta ne najde nobenih posebnih zakonov v zvezdah, sledi zaklinjanje darov in tridnevna svatba. Za časa teh slavnosti se ženin in nevesta ne smeta videti. Če je lepa ali grda, ravna ali grbast, pametna ali bedasta, to je čisto vseeno. Roditelji in posredovalec sklenejo kupčijo in stvar je rešena. Na ta način pride čisto do nesrečnih zakonov. Žena pa mora biti v vseh slučajih zadovoljna.

Starodavni kitajski zakoni in običaji dajejo možem pravice, od katerih so ženske absolutno izključene. Če žena umrje, se

lahko mož poroči drugič in sicer si izbere to pot nevesto po svojem okusu. Tudi ni njegova dolžnost žalovati za prvo ženo ali pa udeležiti se njenega pogreba. Če živi daleč od kraja, kjer je njegova druga nevesta, mu ni treba hoditi na svatbo. Mesto sebe lahko pošlje prijatelja. Mož ima predprave tudi pri ločitvi zakona. Vzrok ločitve je lahko neplodnost, nemoralnost, razkošje in nepokorščina napram moževim roditeljem. Za ženo je ločitev zakona vedno izguba. Dasi ji priznavajo zakoni nekatere pravice, jo javnost v teh pravicah tako omejuje, da sploh ne pride do veljave.

Vsi v rodini rojeni otroci se smatrajo za rojene od prve žene. Ona mora skrbeti za njihovo vzgojo. Vsakega možskega novorojenčka pozdravijo z navdušenjem kot novega rodniškega člana ne glede na to, če je morebiti že deseti ali dvanajsti. Ženski spol pa jim je zelo antipatičen in mnogo novorojenih deklic pomečejo Kitajci v vodo ali pa zakopljejo. Če roditelji ne morejo vzgajati vseh otrok, si pomagajo s tem, da nekatere pomore in v takih slučajih trpi v prvi vrsti ženski spol. Tudi trgovina z deco je na Kitajskem nekaj navadnega. Zakon sicer kaznuje take prestopke, toda zelo malo. Posebno stališče zavzame v rodini tašča. Prvo besedo ima seveda mož, takoj za njim pa pride na vrsto tašča, ki jo morajo vsi ubogati in sicer brezpogojno. Tak način zakonskega življenja na Kitajskem je star že več tisoč let. Zадnja leta se je tudi v tem oziru marsikaj izpremenilo.

DAROV

— Spominjajte se „Solskega društva v veseljih in tužnih priklakah!“

Ivan Pikič iz Trsta (Skorčija) daruje Lit. 20 „Solskemu društvu“ v zahvalo primariju gosp. dr. J. D'Este za posrečeno operacijo na svoji soprogi in g. dr. J. Pertolu za uspešno zdravljenje.

Ivan Bernetič iz Bazovice daruje Lir 50.—, ker se je njegov nasprotnik odrekal sodnemu postopanju.

Ante Grom v Ljubljani daruje mesto venca na grob svojemu prijatelju in kolegu pok. g. Martina Porenta za S. društvo Lir 100.—

Na zabavnem večeru „Družinskega krožka“ darovali so v korist Podružnice Solskega društva pri Sv. Jakobu: Kreševič I. Lir 5, Stare Jakob I. 10, Krizman I. 10, Šorn Josip 5, Kreševič M. 5, Kreševič I. 5, Cerkenven I. 5, Drožina I. 5, Barba F. 5, Rubes F. 5, Drožina I. 3, Drožina A. 3, Škerl I. 5, Skocaj I. 5, Volarič E. 5, Ivančič I. 5, Babič G. 10, Kobal I. 10, Jančar F. 10, Barič M. 10, Brus F. 10, Orel A. 10, Babič A. 5, Štok I. 5, Mazarol M. 5, Brezovec V. 10, Razem V. 5, Bunc A. 5, Barič A. 5, Pešotnik I. 5, Blažina V. 5, Tomažič I. 5, Slama I. 2, Kerševan P. 5, Mehalič I. 5. Skupno 213.—

Da se popravi „nesrečna“ številka 13, dodal Jakob Starc še 2 liri, Torej: 215 Lir.

Prigodom maše zadušnice po pok. g. Mariji Katalan daruje Štefan Babuder Lir 10.—

Borzna poročila.

Zürich, 19. avgusta. Italija 18.675; London 26.0425; Pariz 24.20; New-York 5.155; Beograd 9.217/2.

AUTOMOBILNA PROGA
Trst-Lokve-Divača-Senožeče
Lastnik R. Brunelli & C., Trst, Via U. Foscolo
Garage Vecile, Telefon št. 606

VOZNI RED:

Cena Lir	Vožnja	POSTAJE	Vožnja	Cena Lir
—	17.30	Trst, (P. Oberdan)	8.45	9.80
3.80	18.—	Bazovica	8.15	6.—
6.—	18.15	Lokve	8.—	8.80
7.50	18.30	Divača	7.45	2.30
9.80	19.—	Senožeče	7.15	—

Cena minimalna za vožnjo L. 2.
Listki za tja in nazaj:
Trst-Senožeče in obratno L. 17.— Trst-Divača in obratno L. 14.—
539 LASTNIK.

ZOBOZRAVNIK
DR L. MERMOLJA
specijalist
za zobne in ustne bolezni
sprejema
v Gorici na Travniku št. 5, II.
od 9—12 in od 3—5 (67)

Predno kaj nakupite, obiščite
Veliko skladišče pohištva
trrdke
ALESSANDRO LEVI MINZI
Via Rettori št. 1 — Via Maicanton št. 7-13
Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva
v veliki izbiri.

TISKARNA „EDINOST“ TRSTU
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji: Crkami, Linotype, stereotiplo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

**Ako kvarijo vaš obraz
mozolčki
madeži
pege
trdnice
efells
bule
tvori
eczemi**

in vsi v to vrsto spadajoči kožni izbruhi, ki skrivajo lepoto obraza in škodijo mehkoži kože in ki se porajajo posebno v vročih mesecih vsled močnega solnca, se zdravijo uspešno z antifeldično vodo „Pertinax“, ki je gotovo sredstvo, rabljivo z največjo lahkoto in ki je na prodaj v vseh lekarnah.

H. Petrič v Postojni
priporoča za birmo svojo veliko zalogo raznovrstnih ur in zlatenine po najnižjih cenah, kakor tudi prave živalne stroje „Singer“ na obroke. (559)

Klobučarnica RIZZO
Trst, Via Scalinata 2
PODRUŽNICA
Via Arcata 10
z veliko izbero klobukov in kap
Najnižje cene. (586)

V. Ljubljanski Vzornik Velesejem
od 20. avgusta do 8. septembra 1925.
Za nakup vstopnice, ki stane Din. 50.— in ki daje kupcu pravico do znižanega jugoslovenskega konzularnega vizuma za Din. 20.— kakor tudi 30% popust na italijanskih in 50% popust na jugoslovenskih železnica obrnite se do komisarja sejmja za Italijo
Jos. Čehovina v Trstu Viale XX settembre 65/I
NB. Za one obiskovalce, ki stanujejo izven Trsta, bo poskrbel omenjeni komisar uradnim potom jugoslovenski konzularni vizum. V ta namen naj se mu dostavi potni list skupno z zneškom Din. 50.— za vstopnico, Din. 20.— za konzularni vizum in L. 5.— za poštno in režijske stroške. (507)

**Tržaška posojilnica
in hranilnica**
registrirana zadruga z omejenim poročtvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca 19, I. nadst.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje“ na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plača zavod sam.
Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8½, do 13
in od 16 do 18
Ob nedeljah je urad zaprt.
št. telef. 25-67.
Najstarejši slov. denarni zavod

**Tržaška posojilnica
in hranilnica**
registrirana zadruga z omejenim poročtvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca 19, I. nadst.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje“ na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plača zavod sam.
Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8½, do 13
in od 16 do 18
Ob nedeljah je urad zaprt.
št. telef. 25-67.
Najstarejši slov. denarni zavod

Inserirajte v „Edinosti“

Veliko skladišče pohištva
trrdke
ALESSANDRO LEVI MINZI
Via Rettori št. 1 — Via Maicanton št. 7-13
Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva
v veliki izbiri.

TISKARNA „EDINOST“ TRSTU
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji: Crkami, Linotype, stereotiplo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Pravimo Vam samo to:
Predno kupite (48)
Pohištvo
oglejte si največjo izbero pri
M. STEINER
Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

Občeznana čevljarnica
L. REBEZ 576
Trst, samo v ulici Carducci 36
Moško, žensko in otroško obuvalo in coklje po izredno znižanih cenah.
Sprejemajo se naročila po meri!
Prodaja ustrojenih kož na drobno in debelo.

Priporočljive tvrdke
„Adria čevlji“
trgovina
GORICA — Corso Verdi 32
Posebnost: Velika zaloga raznih čevljev za sport

Narodna tiskarna združena s knjigovozništvom
GORICA — Via C. Favetti 9.
Narodna knjigarna združena s papirništvom
GORICA — Via G. Carducci 7.

BREŠČAK ANTON
Zaloga in tovarna pohištva
GORICA — Via G. Carducci 14.

Brata CEJ
slikarja
GORICA — Via Ascoli 5.

KRUŠIČ in SIN
krojaška mojstra
GORICA — Corso Emanuele III. 37.

ŠULIGOJ JAKOB
urar in zlatar
GORICA — Via Carducci 19.

SAUNIG BRUNO
Zaloga usnja, čevljarskih in sedlarskih potrebščin, sveč, voska i. t. d.
GORICA — Via G. Carducci 7.

ANTON KOREN nasi.
Zaloga stekla, porcelana in kuhinjske posode
GORICA — Via G. Carducci 4.

KERŠEVANI JOSIP
Dvokolesa, šivalni stroji, puške
GORICA — Piazza Cavour 9.

ČUK ELIJA
šivalni stroji in dvokolesa
GORICA — Piazza Cavour št. 9.

DRAŠČIK KARL
pekarna in slaščičarna
GORICA — Via Carducci 21.

PAHOR LOJZE
najmodernejša krojačnica v
GORICI — Via Morelli 4.

JAKOB BRATUŽ
pekarna in slaščičarna
GORICA — ul. Mamelli 6. (Solska ul.)

MAVRIČ ANDREJ
manufakturna trgovina
GORICA — Via Carducci 3.

ZOTTER LUDVIK
brivec
GORICA — Piazza Vittoria (Travniki) 17.

Brata ZOTTER
man. trgovina združena s krojačnico
GORICA — Piazza Vittoria (Travniki) 17.

Kje se dobro je in pije?
MOLAR JOSIP
Gostilna
GORICA — Via Monache 11.

KAREL SOSIČ
gostilna „Al buon Arrivo“
TRST — Via Ghega 9
v bližini centralnega kolodvora.

Gostilna PRINČIČ
prenosišča
GORICA — Via N. Suro 18.